

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 grudnia 1938 r.

o uznaniu Statutu Wewnętrznego Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Na podstawie art. 1 ust. (2) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 listopada 1938 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 597) zarządza się co następuje:

§ 1. Uznaje się załączony do rozporządzenia niniejszego Statut Wewnętrzny Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego wraz z załącznikami, złożony przez reprezentację prawną tego Kościoła.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski

Załącznik do rozp. Rady Min. z dnia
10 grudnia 1938 r. (poz. 679).

STATUT WEWNĘTRZNY
Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła
Prawosławnego.

I.

Zasady ogólne.

§ 1.

(1) Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, zachowując jedność w sprawach dogmatycznych i kanonicznych ze Św. Powszechnym Wschodnim Kościołem Prawosławnym, jest niezależny od jakiegokolwiek pozakrajowej władzy duchownej lub świeckiej i równy w prawach wszystkim Św. Autokefalicznym Kościołom Prawosławnym zgodnie z kanonami (I, 6, 7; VI, 36).

(2) Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny korzysta w swym życiu wewnętrznym z całkowitej wolności rządzenia się w granicach prawodawstwa państwowego a w szczególności dekretu o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego i statutu niniejszego.

§ 2.

Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny rządzi się na podstawie:

- 1) Słowa Bożego, podanego w Piśmie Św.;
- 2) Św. Tradycji, a mianowicie:
 - a) przepisów św. Apostołów,
 - b) kanonów siedmiu Powszechnych i dzieśięciu Prowincjonalnych Soborów uznanych przez Św. Powszechny Wschodni Kościół Prawosławny,
 - c) kanonicznych przepisów Ojców Św., przyjętych przez IV, 1; VI, 2 i VII, 1 Sobory Powszechne,
 - d) przepisów kościelnych, dotyczących odprawiania nabożeństw i życia zakonnego;
- 3) kanonów przyszłych Powszechnych Soborów Prawosławnych;
- 4) Statutu niniejszego;
- 5) uchwał Soborów Generalnych Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, zgodnych ze Słowem Bożym i Św. Tradycją.

§ 3.

(1) Zgodnie ze słowem Bożym (Dz. Ap. II, 47; V, 14) i tradycją kościelną Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ma na podstawie przepisów kościelnych prawo i obowiązek przyjmowania na swe łono tych wszystkich, którzy zwracają się ku niemu i w nim szukają zbawienia.

(2) Włączenia do Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego innej organizacji kościelnej lub religijnej o własnym ustroju wewnętrznym, zawarcia ustrojowego związku z taką organizacją oraz utworzenia nowego obrządku w Św. Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym — dokonywa Metropolita z zachowaniem kanonów kościelnych (I, 19; II, 7; VI, 95; Sard. 7, 8; św. Baz. 1, 47) na podstawie uchwały Św. Soboru Biskupów i po uprzednim porozumieniu z władzą państwową (IV, 17; VI, 38; Sard. 7).

II.

Głowa Kościoła.

§ 4.

Głową Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego w myśl 34 Prawidła Apostolskiego tj. jego pierwszym biskupem, naczelnym zarządcą i przedstawicielem we wszystkich stosunkach wewnętrznych i zewnętrznych, jest Metropolita.

§ 5.

(1) Metropolita jest zwierzchnim przedstawicielem Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego wobec władzy państwowej i rzecznikiem przed nią spraw tego Kościoła (Sard. 7, 8, 9).

(2) Metropolita:

- a) dba o dobro swej Metropolii (Ant. 9),
- b) zwołuje Sobór Generalny, Święty Sobór Biskupów i Świętobliwy Synod Biskupów oraz przewodniczy na nich (Ant. 19), i czuwa nad wykonaniem ich uchwał,
- c) dba o obsadzenie we właściwym czasie katedr biskupich (IV, 25),
- d) potwierdza obiór Biskupów (I, 4) i wyświęca ich razem z Biskupami Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (IV, 28),
- e) udziela Biskupom Diecezjalnym urlopów (Kart. 32) stosownie do przepisów kanonicznych,
- f) udziela Biskupom rad braterskich zarówno co do ich życia osobistego, jak i co do wypełniania przez nich obowiązków pasterskich; w razie niedania posłuchu tym radom — przedstawia sprawę Św. Soborowi Biskupów (Cyr. AL 1; Ap. 34, 74; Kart. 28, 97 i Ant. 9),
- g) rozpatruje sprawy, wynikłe z powodu osobistych nieporozumień pomiędzy Biskupami, w razie dobrowolnego przekazania ich jego pośrednictwu, przy czym decyzja Metropolity obowiązuje obie strony (Kart. 17, 107, 136),
- h) przyjmuje skargi na Biskupów i nadaje im właściwy bieg (Kart. 28),
 - i) ma prawo wizytowania w razie potrzeby wszystkich diecezji swej Metropolii (Kart. 63),
 - j) zwraca się do całego Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego z orędziami pouczającymi i odezwaniami pasterskimi (VI, 19; Ant. 19),
- k) udziela specjalnych pochwał w postaci pasterskiego błogosławieństwa osobom duchownym i świeckim za ich pożyteczną dla Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego działalność oraz nagradza na wniosek Biskupów Diecezjalnych (Ap. 34) lub z własnej inicjatywy osoby duchowne właściwymi tytułami Kościelnymi (I. Tym. V, 17),
- l) komunikuje się z Głowami innych Autokefalicznych Kościołów Prawosławnych w kwestiach dogmatycznych i kanonicznych oraz w sprawach, dotyczących życia religijnego,
- l) dba o przygotowanie we właściwym czasie Św. Chryzma dla Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

§ 6.

Imię Metropolity jest wymieniane w modlitwach podczas nabożeństw we wszystkich

świętyniach prawosławnych Polski (Dwukr. 14), Metropolita zaś wymienia imiona Głów wszystkich Autokefalicznych Kościołów Prawosławnych (Dwukr. 15).

§ 7.

Metropolita jest równocześnie arcybiskupem diecezjalnym warszawskim i hieroarchimandrytą Ławry Poczajowskiej (IV, 4, 12). Metropolicie służy tytuł „Wielce Błogosławiony (Makarjatos) Prawosławny Arcybiskup Warszawski i Metropolita Polski”.

§ 8.

Metropolita nosi następujące odznaki zewnętrzne: białą kapicę zakonną z krzyżem brylantowym, mitrę z krzyżem i dwie panagije; ponadto przed Metropolitą jest noszony krzyż.

§ 9.

Metropolita zgodnie z postanowieniami św. Apostołów (34) i Soboru Antiocheńskiego (9), sprawuje swe funkcje w porozumieniu z Biskupami swej Metropolii i korzysta z ich rad przy rozstrzyganiu wszystkich ważniejszych spraw, Biskupi zaś Diecezjalni we wszystkich ważniejszych sprawach swej diecezji zwracają się do Metropolity po radę i aprobatę (Ant. 9).

§ 10.

Metropolita jest wybierany na specjalnym Soborze Elekcyjnym spośród Biskupów Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Sard. 10; Dwukr. 17). Obiór ten ma być dokonany zgodnie z Kanonem 25 IV Soboru Powszechnego. Metropolita pełni swe powołanie zgodnie z kanonami: Ant. 17; Dwukr. 16; Piotr Aleks. 10; III, 1; Cyr. Aleks. 3 według Balsamona.

§ 11.

Sobór Elekcyjny zwołuje do Warszawy zastępca Metropolity na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej.

§ 12.

W skład Soboru Elekcyjnego wchodzi:

- a) zastępca Metropolity, jako przewodniczący;
- b) wszyscy urzędujący Biskupi Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, którzy obowiązani są uczestniczyć w Soborze Elekcyjnym (Sard. 6);
- c) wybrani przez zebranie diecezjalne dwaj przedstawiciele duchowni od duchowieństwa diecezjalnego i trzech przedstawiciele świeccy od każdej diecezji;
- d) dwóch duchownych wojskowych i trzech wojskowych zawodowych, wyznaczonych przez właściwą duszpasterską władzę wojskową;
- e) namiestnik Ławry Poczajowskiej;

- f) dwaj przedstawiciele klasztorów, wybrani przez zgromadzenie przełożonych klasztorów męskich i żeńskich z całego Państwa;
- g) dwaj przedstawiciele, wybrani przez wykładających na Studium (Wydziale) Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie, spośród ich grona.

§ 13.

(1) Zebranie Soboru Elekcyjnego poprzedza Zgromadzenie Przedelekcyjne osób, wchodzących w skład tego Soboru.

(2) Zgromadzenie Przedelekcyjne pod przewodnictwem zastępcy Metropolity wyznacza spośród biskupów Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego trzech kandydatów na wakujące stanowisko Metropolity.

(3) Po wyznaczeniu kandydatów Zgromadzenie Przedelekcyjne powołuje Komisję, złożoną z trzech osób: przewodniczącego, którym jest zastępca Metropolity, jako przedstawiciel Kolegium biskupów, oraz 2 członków, z których jednego wybiera Kolegium duchownych uczestników Zgromadzenia, a drugiego — kolegium świeckich uczestników.

(4) Zadaniem tej Komisji jest upewnienie się u Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, czy ze względów państwowych Rząd Rzeczypospolitej nie zakłada sprzeciwu co do osób wyznaczonych kandydatów.

(5) Jeżeli skutkiem założenia sprzeciwu zostanie mniej niż dwóch kandydatów, Zgromadzenie Przedelekcyjne wyznacza nowego kandydata lub nowych kandydatów tak, by lista obejmowała zawsze przynajmniej dwa nazwiska.

(6) Co do każdej nowej kandydatury Komisja upewnia się u Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, czy Rząd Rzeczypospolitej nie zakłada sprzeciwu.

(7) Po zawiadomieniu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, że osoby kandydatów nie wywołują sprzeciwu Rządu zastępca Metropolity zamyka posiedzenie Zgromadzenia Przedelekcyjnego i zwołuje na dzień następny zebranie Soboru Elekcyjnego.

§ 14.

(1) Po otwarciu zebrania Soboru Elekcyjnego następuje obiór Metropolity spośród ustalonych zgodnie z § 13 kandydatów, bezwzględna większością ważnych głosów, w głosowaniu tajnym; głosy oddane na inne osoby, kartki, zawierające oprócz nazwiska kandydata jakiegolwiek dopiski, oraz białe kartki — są nieważne.

(2) Jeżeli w pierwszym głosowaniu przy trzech kandydatach żaden kandydat nie otrzymał bezwzględnej większości ważnych głosów, głosowanie winno być powtórzone, przy czym kandydat, który otrzymał najmniejszą ilość głosów, jest od wyboru wyłączony.

Jeżeli w tym przypadku wszyscy lub dwaj kandydaci otrzymali równą ilość głosów, wówczas

czas głosowanie się powtarza, a jeżeli i to głosowanie da ten sam wynik, los rozstrzyga o tym, który z kandydatów jest od wyboru wyłączony.

(3) Jeżeli dwaj kandydaci przy głosowaniu otrzymali równą ilość głosów, następuje ponowne głosowanie, gdyby zaś i w tym głosowaniu otrzymali równą ilość głosów, rozstrzyga losowanie poprzedzone uroczystymi modłami.

(4) Po zakończonych wyborach i stwierdzeniu ich prawidłowości na podstawie protokołu Soboru Elekcyjnego, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przedstawia nowoobranego Metropolitę Prezydentowi Rzeczypospolitej w celu uzyskania jego uznania. Uznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Metropolita składa na Jego ręce przysięgę i po otrzymaniu dekretu upoważniającego do objęcia stanowiska zostaje przez Biskupów Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego wprowadzony na tron metropolitalny.

§ 15.

Sobór Elekcyjny zajmuje się wyłącznie wyborem Metropolity, Zgromadzenie Przelekcyjne — wyłącznie wyznaczaniem kandydatur. Na obu tych zgromadzeniach żadne inne sprawy nie mogą być przedmiotem obrad, przemówień lub uchwał; dyskusowanie osób kandydatów jest niedozwolone.

§ 16.

Ordynacja wyborcza do Soboru Elekcyjnego i jego regulamin oraz regulamin Zgromadzenia Przelekcyjnego stanowią załączniki Statutu niniejszego.

§ 17.

O swym obiorze oraz intronizacji Metropolita zawiadamia specjalnym pismem Głowy wszystkich Autokefalicznych Kościołów Prawosławnych.

§ 18.

Zastępcą Metropolity jest jeden z Biskupów Diecezjalnych, wybrany przez Św. Sobór Biskupów. Wakowanie stanowiska zastępcy Metropolity nie może trwać dłużej niż dwa miesiące.

§ 19.

Zastępca Metropolity wykonywa jego obowiązki w czasie wakowania tronu metropolitalnego do czasu obrania Metropolity oraz z polecenia Metropolity w razie niemożności wykonywania przez Metropolitę jego obowiązków z powodu nieobecności lub choroby.

§ 20.

Podczas wykonywania obowiązków zastępczych w czasie wakowania tronu metropolitalnego, zastępca Metropolity wykonywa wszystkie obowiązki Metropolity, z czego następnie składa sprawozdanie nowoobranemu Metropolicie.

§ 21.

(1) W razie wykonywania obowiązków zastępczych z polecenia Metropolity zastępca Metropolity spełnia je w zakresie wyznaczonym mu przez Metropolitę, któremu składa sprawozdanie ze swych czynności.

(2) W przypadkach nagłych i wyjątkowej wagi, nieprzewidzianych przez Metropolitę, zastępca Metropolity zwołuje Św. Sobór Biskupów, który rozstrzyga sprawę.

§ 22.

W przypadkach niemożności wykonywania przez Metropolitę jego obowiązków z powodu nieobecności lub choroby, sprawami diecezji Warszawskiej zarządza jego Biskup Wikariusz.

§ 23.

(1) Przy Metropolicie istnieje Kancelaria Metropolitalna, która jest równocześnie kancelarią Św. Soboru Biskupów i Św. Synodu.

(2) Kancelaria Metropolitalna składa się z dyrektora oraz odpowiedniej ilości pracowników, mianowanych przez Metropolitę.

III.

Sobór Generalny.

§ 24.

Organem Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, regulującym sprawę tegoż Kościoła w myśl Pisma Św. i Św. Tradycji, w zgodzie z ustawodawstwem państwowym, jest jego Sobór Generalny (II, 2), składający się z Biskupów (I, 5; IV, 19; VI, 8) oraz przedstawicieli kleru i wiernych, zwoływany periodycznie przez Metropolitę (Ant. 19, 20), na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej, w celu:

- 1) zachowania wiary i ustroju kościelnego,
- 2) wzmocnienia i rozwoju życia kościelnego,
- 3) zaspokojenia duchowych i moralnych potrzeb członków Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
- 4) pieczy nad jego potrzebami materialnymi.

§ 25.

- (1) W skład Soboru Generalnego wchodzi:
- a) wszyscy urzędujący Biskupi Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, to znaczy Biskupi Diecezjalni, Wojskowi Biskup Prawosławny oraz Biskupi Wikariusze,
 - b) przedstawiciele od każdej diecezji kleru i wiernych w stosunku 2 : 3, tj. na dwóch duchownych — trzech wiernych, w ogólnej liczbie do 110 osób, wybrani na zasadzie przepisów ordynacji wyborczej,
 - c) sześciu duchownych wojskowych i dzięciwoju wojskowych zawodowych, wyznaczonych przez właściwą duszpasterską władzę wojskową,

- d) namiestnik Ławry Poczajowskiej,
- e) misjonarze diecezjalni, po jednym z każdej diecezji,
- f) dyrektorzy Prawosławnych Liceów Teologicznych,
- g) dwaj przedstawiciele, wybrani przez wykładających na Studium (Wydziale) Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie spośród ich grona,
- h) dwaj przedstawiciele klasztorów, wybrani przez zgromadzenie przełożonych klasztorów męskich i żeńskich z całego Państwa.

(2) Na posiedzeniach Soboru Generalnego mogą być obecni przedstawiciele Rządu, którym przysługuje prawo zabierania głosu, poza kolejnością mówców, składania oświadczeń i wniosków. Przedstawiciele Rządu w głosowaniu udziału nie biorą. W posiedzeniach Soboru biorą udział z głosem doradczym Dyrektor Kancelarii Metropolitalnej oraz w miarę potrzeby inni pracownicy tejże Kancelarii, wyznaczeni przez Metropolitę.

§ 26.

Do ważności uchwał Soboru Generalnego koniecznym jest, aby zostały one powzięte większością głosów obecnych członków Soboru, w sprawach zaś ewangelicznych i kanonicznych — w zgodzie z Metropolitą i większością obecnych na Soborze Generalnym Biskupów, jako następców św. Apostołów i wyrazicieli Tradycji Kościelnej (VII, 2, 6; Klemens Rzym., Ireneusz Lioński i in.).

§ 27.

Ordynacja wyborcza i regulamin Soboru Generalnego stanowią załączniki Statutu niniejszego.

IV.

Święty Sobór Biskupów.

§ 28.

Św. Sobór Biskupów, jako spadkobierców władzy Apostolskiej, jest w Św. Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym organem władzy kościelnej regulującym sprawy, które przekraczają zakres uprawnień Biskupów Diecezjalnych (Praw. Apost. 34; I, 4, 5, 6; II, 2; IV, 19; VI, 8; VII, 6).

§ 29.

(1) Św. Sobór Biskupów składa się ze wszystkich urzędujących Biskupów Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (I, 5; VI, 8).

(2) Św. Sobór Biskupów zwołuje Metropolita przynajmniej raz na rok (VI, 8; VII, 6).

(3) Przewodniczącym Św. Soboru Biskupów jest Metropolita (Ant. 16). Uchwały Św. Soboru Biskupów zapadają zwykłą większością głosów;

w razie równości głosów rozstrzyga głos Metropolity.

§ 30.

Do zakresu działania Św. Soboru Biskupów poza sprawami o charakterze dogmatyczno-religijnym należy piecza nad wszystkimi sprawami administracyjnymi, oświatowymi i gospodarczymi oraz zwierzchnia jurysdykcja sądowo-administracyjna, a zwłaszcza:

1. w dziedzinie kościelno-religijnej:

- a) omawianie dogmatów wiary (Ap. 37; VII, 6),
- b) autorytatywna wykładnia przepisów kościelnych (VII, 1, 2, 6),
- c) regulowanie wszystkich spraw, dotyczących wiary, sakramentów i obrzędów (VI, 32; Ap. 3, 4),
- d) przeprowadzanie postępowania kanonicznego, konstatowanie autentyczności relikwii św., orzekanie o cudowności obrazów i o oddawaniu czci oraz stwierdzanie i ustalanie podań o świętych, o relikwiach, o obrazach św. i o cudownych źródłach,
- e) ustanawianie przepisów, dotyczących wewnętrznej i zewnętrznej działalności misyjnej (Ap. 58; VI, 19 i 102; Kart. 77),
- f) czuwanie nad moralnością duchowieństwa i wiernych,
- g) podejmowanie uchwał o wyborze, wyświęcaniu, przenoszeniu i zwalnianiu Biskupów (I, 4; IV, 28; Ap. 14; I, 15; III, 9),
- h) ustalanie wytycznych dla należytego kształcenia duchowieństwa, katechetów oraz innych osób duchownych (II Tym. II, 2; Ap. 80; VI, 19, 33; VII, 2),
- i) ustanawianie i sankcjonowanie nowych nabożeństw i modlitw (VI, 81),
- j) troska o należyty poziom ksiąg duchownych oraz podręczników do nauki religii,
- k) troska o wydawanie ksiąg Pisma św. oraz ksiąg liturgicznych.

2. w dziedzinie kościelno-administracyjnej:

- a) rozstrzyganie w ostatniej instancji wszystkich spraw z zakresu nauki i wiary,
- b) piecza nad oświatą religijną, gospodarką i zarządem kościelnym,
- c) rozstrzyganie sporów, nieporozumień i wątpliwości w życiu kościelnym (Ap. 37; VII, 6; Ant. 20),
- d) określanie warunków i kwalifikacji do otrzymywania tytułów kościelnych (I Tym. V, 17),
- e) ustanawianie przepisów o obowiązkach duchowieństwa świeckiego i zakonnego oraz ustalanie ich stanowiska kościelnego i wzajemnych stosunków,
- f) wydawanie przepisów o zarządzie majątkiem kościelnym, oraz ogólny nadzór nad zarządem majątku poszczególnych diecezji (VII, 12),

- g) wydawanie opinii o architekturze kościelnej.
- 3. w dziedzinie kościelno-sądowej:**
- a) sądownictwo w drugiej i ostatniej instancji,
- b) przymywanie i rozpatrywanie skarg na Biskupów (I, 5), rozstrzyganie sporów pomiędzy nimi (IV, 17; VI, 25) oraz sądownictwo pierwszej i ostatniej instancji nad Biskupami (Ap. 74),
- c) orzekanie w pierwszej i ostatniej instancji w sprawach, dotyczących wyłączenia z Kościoła (I, 5).

V.

Świątobliwy Synod.

§ 31.

Organem wykonawczym Św. Soboru Biskupów jest Św. Synod z Metropolitą na czele (Ap. 34; I, 4).

§ 32.

(1) Św. Synod składa się z Metropolity oraz dwóch Biskupów Diecezjalnych, lub ich zastępców, wybieranych przez Św. Sobór Biskupów na dwa lata, oraz Wojskowego Biskupa Prawosławnego.

(2) Św. Synod jest zwoływany przez Metropolitę w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, jak dwa razy do roku (Ap. 37).

§ 33.

(1) Św. Synod wykonywa uchwały Soboru Generalnego i Św. Soboru Biskupów, jak również przygotowuje materiały do prac tych Soborów.

(2) Ponadto do kompetencji Św. Synodu należą wszystkie sprawy, przekazywane mu przez Św. Sobór Biskupów z wyłączeniem spraw, wymienionych w § 30.

VI.

Główna Komisja Kontrolująca.

§ 34.

Przy Metropolicie, jako przewodniczącym Św. Soboru Biskupów, dla wykonywania kontroli nad administracją finansową i ogólną gospodarką instytucji kościelnych całego Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego istnieje Główna Komisja Kontrolująca.

§ 35.

W skład Komisji wchodzi zatwierdzeni na lat 3 przez Św. Sobór Biskupów:

- a) dwaj przedstawiciele (jeden duchowny i jeden świecki) od każdej diecezji, wybrani przez właściwe zebranie diecezjalne, a nie zajmujący płatnych stanowisk w centralnym lub diecezjalnym za-

radzie kościelnym, lub w instytucjach, podległych tym zarządom,

- b) dwaj przedstawiciele klasztorów, wybrani przez ogół przełożonych klasztorów.

Każde zebranie diecezjalne wybiera ponadto dwóch zastępców.

§ 36.

(1) Komisja wybiera ze swego grona przewodniczącego spośród osób duchownych i sekretarza spośród osób świeckich.

(2) Komisja zbiera się na zarządzenie Metropolity przynajmniej raz do roku, a poza tym w razie potrzeby, według uznania przewodniczącego, po uzgodnieniu z Metropolitą.

(3) Posiedzenia Komisji są ważne przy obecności zwykłej większości członków.

§ 37.

Szczegółowe przepisy o zakresie działalności oraz regulamin Głównej Komisji Kontrolującej stanowią załącznik Statutu niniejszego.

VII.

Diecezje i Biskupi.

§ 38.

(1) Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny stanowi jedną metropolię i pod względem terytorialnym dzieli się na diecezje (II,2; III,8; IV,17; Kart. 64, 67).

(2) Granice diecezji ustala Św. Sobór Biskupów (IV,17; VI,25).

§ 39.

Na czele diecezji warszawskiej stoi Metropolita z siedzibą w Warszawie, na czele innych diecezji stoją Biskupi Diecezjalni, przebywający (Kart. 82) w swych siedzibach biskupich. Zmiana siedzib biskupich, zarówno diecezjalnych jak i wikarialnych wymaga uchwały Św. Soboru Biskupów.

§ 40.

(1) Biskupów Diecezjalnych Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego obiera Św. Sobór Biskupów z Metropolitą na czele (I,4; IV,28), spośród trzech kandydatów, przedstawionych przez zebranie diecezjalne, i na których obiór Rząd wyraził zgodę.

(2) Biskup Diecezjalny, jako kanoniczny następca św. Apostołów, jest zwierzchnikiem i reprezentantem swej diecezji, i zarządza nią, na podstawie kanonów (Ap. 81,83; III,9; IV,19; Ant. 9; Kart. 6,25 itd.).

(3) Biskupowi Diecezjalnemu przysługuje prawo sądownictwa kanonicznego nad duchownymi (Ap. 27; VI,9; Dwukr. 9), prawo udzielania im tytułów kościelnych, pochwał i nagród oraz prawo nakładania na duchownych kar administracyjnych (Ap. 15,27,55; I, 5,12,15,16; IV,18; VI,34,102; VII,4; Ant. 17; Sard. 14; Kart. 38,52; Dwukr. 9; Baz. W. 74,88; Teof. Al. 4,6).

§ 41.

(1) Biskupi podlegają sądowi Św. Soboru Biskupów (Ap. 74).

(2) Przeniesienia (Ap. 14; I, 15) i zwolnienia (III, 9) Biskupów wymagają uchwały Św. Soboru Biskupów.

§ 42.

Biskupi mają prawo i obowiązek wizytowania wszystkich parafii i kościołów swej diecezji (Kart. 63).

§ 43.

(1) Poszczególnym Biskupom Diecezjalnym w razie potrzeby będą przydzielani Biskupi Wikariusze (Kart. 27).

(2) Szczegółowy zakres czynności Biskupów Wikariuszy określają instrukcje, opracowane przez Św. Sobór Biskupów.

§ 44.

Biskupów-Wikariuszy obiera i wyświęca na wniosek Metropolity Św. Sobór Biskupów (I, 4; IV, 28).

§ 45.

W czasie wakowania stanowiska Biskupa Diecezjalnego oraz w przypadkach niemożności wykonywania przez Biskupa Diecezjalnego jego obowiązków z powodu nieobecności lub choroby zarząd diecezjalny sprawuje Biskup-Wikariusz (Kart. 27), a w braku Wikariusza — Biskup z innej diecezji, wyznaczony tymczasowo przez Metropolite.

§ 46.

Biskupi powinni należeć do stanu zakonnego, posiadać odpowiednie zalety duchowe (VII, 2; Laod. 12; Sard. 10; Dwukr. 17) i ukończone wyższe studia teologiczne oraz obywatelstwo polskie.

VIII.

Zarząd Diecezjalny.

§ 47.

Zarząd diecezji sprawują Biskupi Diecezjalni przy pomocy zebrań diecezjalnych, Konsystorza i komisji rewizyjnych, a w diecezjach, w których jest Biskup-Wikariusz, również przy jego pomocy.

§ 48.

Zebrania diecezjalne, złożone z przedstawicieli kleru i wiernych, wybranych na lat 5, odbywają się raz do roku. Biskup Diecezjalny zwołuje zebranie i przewodniczy na nim.

§ 49.

Szczegółowe przepisy, dotyczące zakresu działania, ordynacji wyborczej i regulaminu zebrania diecezjalnego stanowią załącznik statutu niniejszego.

§ 50.

(1) Konsystorz składa się z 5 członków (4 duchownych i 1 świecki), wybranych na lat 5,

spośród podwójnej liczby kandydatów, przedstawionych przez zebranie diecezjalne właściwemu Biskupowi i zatwierdzonych przez tegoż Biskupa.

(2) Zwalnianie członków Konsystorza ze względów kanonicznych następuje na mocy decyzji Biskupa Diecezjalnego. Zwalnianie członków Konsystorza z innych względów może nastąpić na wniosek zebrania diecezjalnego.

§ 51.

Konsystorz zgodnie ze wskazaniem Biskupa Diecezjalnego zarządza sprawami administracyjnymi, sądowymi i gospodarczymi (Ant. 24; Kart. 42) na podstawie statutu prawosławnych konsystorza diecezjalnych uchwalonego przez Św. Sobór Biskupów a zatwierdzonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Uchwały Konsystorza wymagają zatwierdzenia Biskupa Diecezjalnego (Ap. 39, Laod. 57).

§ 52.

Konsystorz jest organem Biskupa przy sprawowaniu przez niego jurysdykcji diecezjalnej, polegającej na wyświęcaniu i mianowaniu na stanowiska duchowne (Ap. 2), zarządzaniu parafiami (IV, 17), organizowaniu życia kościelnego w zakresie nabożeństw i obrzędów (VI, 31) i w ogóle na tym wszystkim, co dotyczy diecezji pod względem administracji, sądownictwa i rozporządzania majątkiem kościelnym (Ap. 38, 41; Ant. 9; Cyr. Al. 2).

§ 53.

Konsystorz Diecezjalny ma kancelarię, składającą się z sekretarza oraz odpowiedniej ilości pracowników, mianowanych przez Biskupa Diecezjalnego.

§ 54.

Diecezjalną Komisję Rewizyjną wybiera zebranie diecezjalne na lat 5. W skład Komisji wchodzi dwie osoby duchowne i jedna świecka. Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej jest osoba duchowna. Komisja Rewizyjna działa na podstawie regulaminu stanowiącego załącznik Statutu niniejszego.

IX.

Sądy kościelne.

§ 55.

(1) Sąd kościelny jest sprawowany podług zasadniczych przepisów Św. Powszechnego Wschodniego Kościoła Prawosławnego (Kart. 16; Ap. 74; Cyr. Al. 1) i przepisów, wydanych przez Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny.

(2) Sąd kościelny jest niezawisły (IV, 9; Kart. 15 i 17).

§ 56.

Dla osób duchownych i świeckich w sprawach przeciwko wierze i bogobojności, a także w sprawach rozwodowych pierwszą instancją

sądu kościelnego jest właściwy Konsystorz (IV, 9), druga i ostatnia — Św. Sobór Biskupów (Kart. 11, 14, 37, 139; Sard. 14).

§ 57.

W skład kompletu sądzącego sądu I instancji wchodzi trzech członkowie duchowni danego Konsystorza.

§ 58.

Sądy kościelne nakładają po rozprawie sądowej na osoby duchowne i świeckie odpowiednie kary kościelne, których stopniowanie określają 5 prawidło św. Apostołów i inne odnośne kanony kościelne oraz statut prawosławnych konsystorzów diecezjalnych.

§ 59.

Sprawy rozwodowe podlegają rozpatrzeniu i orzecznictwu sądów kościelnych, w myśl kanonów kościelnych (VI, 54, 72, 93; Kart. 115; Baz. W. 9 i 78) i statutu prawosławnych konsystorzów diecezjalnych a zgodnie z prawami państwowymi.

X.

Dekanaty i parafie.

§ 60.

Diecezje dzielą się na dekanaty — te zaś na parafie; podziału diecezji na dekanaty i parafie dokonywa Biskup Diecezjalny (IV, 17; VI, 38).

§ 61.

(1) Na czele dekanatów stoją dziekani (Laod. 57), którzy pełnią swe czynności na podstawie instrukcji, wydanej przez Św. Sobór Biskupów. Przez nich Biskup wydaje swe zarządzenia i czuwa nad trybem życia oraz sprawowaniem się duchownych i wiernych pod względem kościelnym i dyscyplinarnym.

(2) Dziekanów i ich zastępców mianuje Biskup Diecezjalny na okres pięciu lat spośród kandydatów, przedstawionych mu w podwójnej liczbie przez zebranie proboszczów dekanatu. Zwolnienie ze stanowiska dziekana następuje na skutek decyzji Biskupa Diecezjalnego. O mianowaniu i zwolnieniu Biskup Diecezjalny zawiadamia Św. Synod.

§ 62.

(1) Na czele parafii stoją proboszczowie (IV, 6; IV, 17; VI, 25, 38; Ap. 15).

(2) Proboszczów mianuje, przenosi i zwalnia właściwy Biskup Diecezjalny (Ap. 15; I, 15).

§ 63.

(1) W większych parafiach pomocnikami proboszczów (I. O. Tym. III, 13) są wikariusze oraz diakoni (Ap. 2; I, 16).

(2) Mianowanie ich, przenoszenie i zwalnianie należy do Biskupa Diecezjalnego (Ap. 15, 39; I, 15). Wikariusze i diakoni zamieszkują w siedzibie probostwa.

§ 64.

(1) Do posługi w świątyniach, do czytania, śpiewania, spełniania obrządków są przy katedrach miejskich poddiakoni, a w każdej parafii psalmiści (VI, 15; VII, 14; Laod. 15, 21, 22, 23, 25; Ap. 43).

(2) Poddiakonów i psalmistów mianuje, przenosi i zwalnia właściwy Biskup Diecezjalny (IV, 8).

§ 65.

Proboszcz zarządza parafią łącznie z członkami kleru parafialnego i starostą kościelnym oraz przy udziale zebrania parafialnego i rady parafialnej, zgodnie ze statutem parafialnym Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, stanowiącym załącznik Statutu niniejszego.

XI.

Duchowieństwo.

§ 66.

Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny kształci kandydatów do stanu duchownego w zakładach (II. Tym. II, 2; VI, 19, 33; VII, 2) zorganizowanych i działających na podstawie odrębnych statutów, przyjętych przez Św. Sobór Biskupów i wydanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

§ 67.

(1) Kandydaci na kapłanów i diakonów są wyświęceni (Teof. 7) przez Biskupów po starannym zbadaniu ich prawowierności, stałości w wierze i cnotach oraz skromności (Sard. 10) i po przekonaniu się o ich moralnej wartości (VI, 33; Kart. 3, 4). Kandydaci ci powinni posiadać należyte przygotowanie naukowe (VII, 2) są zaś mianowani na ustalone stanowiska przy kościele miejskim, wiejskim lub klasztorным (IV, 6, 10; VII, 15).

(2) Świecenia kapłańskie mogą być udzielane tylko osobom, które mają zapewnione ustalone stanowisko kościelne i które uzyskały stopień magistra teologii Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego lub ukończyły Państwowe Prawosławne Liceum Teologiczne. W razie wyświęcenia na kapłana studenta teologii prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego, do czasu ukończenia studiów zostaje on zaliczony do kleru Katedry Metropolitalnej.

(3) Udzielenie święceń kapłańskich osobom, które nie posiadają wykształcenia określonego w ust. (2) może nastąpić tylko w drodze wyjątku, na mocy uchwały Św. Soboru Biskupów.

§ 68.

Sw. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny posiada na podstawie przepisów kościelnych (IV, 4, 8, 24; VI, 49; VII, 12, 13, 20) klasztory męskie i żeńskie. Ławra Począjowska znajduje się pod zwierzchnim zarządem Metropolity.

XII.

Nauczanie religii.

§ 69.

(1) Władze kościelne mają się troszczyć o to, by dzieci prawosławne, przebywające w szkołach, miały zapewnioną naukę religii.

(2) Proboszcz ma obowiązek troszczyć się o nauczanie religii w szkołach swej parafii, a gdyby sam nie mógł nauczać, naukę prowadzić winni inni duchowni, lub osoby świeckie pod kierunkiem ogólnym proboszcza.

(3) Nauczać religii w szkołach mogą tylko osoby, które otrzymały od Biskupa swej diecezji misję kanoniczną (Ap. 39, 58; VI, 19).

XIII.

Bractwa.

§ 70.

W parafiach mogą być zakładane bractwa, mające na celu ożywienie i rozwój życia religijnego - oświatowego, utrzymywanie w należyтым stanie świątyń, współdziałanie w urządzaniu uroczystych nabożeństw i okazywanie miłosierdzia chrześcijańskiego (IV, 3; VI, 74, 68; Laod. 28; Kart. 51; Teof. Aleks. 11).

XIV.

Działalność misyjna.

§ 71.

Do ochrony ludności prawosławnej przed błędnymi naukami istnieją w Sw. Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym Misjonarze i Komitety Misyjne, działające na podstawie przepisów wydanych przez Sw. Sobór Biskupów (Ap. 58; VI, 19; Kart. 77).

XV.

Modły za Zwierzchnią Władzę Państwową.

§ 72.

Hierarchia i wierni Sw. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego podczas nabożeństw w świątyniach swych zgodnie z zaleceniem Apostoła (I. Tym. II, 1—4) wnoszą modły za Rzeczpospolitą Polską, Jej Prezydenta, Rząd i Wojsko według tekstu, ustalonego w załączniku statutu niniejszego.

XVI.

Duszpasterstwo wojskowe.

§ 73.

(1) Na czele służby duszpasterskiej wyznania prawosławnego w wojsku stoi Wojskowy Biskup Prawosławny, powołany na to stanowisko spośród Biskupów Sw. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Metropolitą. Wojskowego Biskupa Prawosławnego zastępuje protoprezbiter.

(2) Wojskowy Biskup Prawosławny jest stałym członkiem Sw. Synodu.

§ 74.

Wojskowy Biskup Prawosławny korzysta zgodnie z kanonami i Statutem niniejszym z wszelkich uprawnień przysługujących Biskupom Diecezjalnym w stosunku:

1) do prawosławnego duchowieństwa wojskowego, prawosławnych żołnierzy służby stałej i ich rodzin oraz prawosławnych żołnierzy służby czynnej,

2) do świątyni, kaplic, cmentarzy, oraz innych miejsc, poświęconych kultowi i potrzebom religii prawosławnej w wojsku.

§ 75.

W sprawach, dotyczących służby duszpasterskiej w wojsku, wojskowe duchowieństwo prawosławne podlega władzom i przepisom wojskowym.

§ 76.

Protoprezbitera, dziekanów i kapelanów wojskowych oraz ich zastępców mianuje Minister Spraw Wojskowych na wniosek Wojskowego Biskupa Prawosławnego.

§ 77.

Organizację i sposób pełnienia wojskowej służby duszpasterskiej określa specjalne przepisy Ministra Spraw Wojskowych.

§ 78.

Wojskowe duszpasterstwo prawosławne może w razie potrzeby korzystać ze świątyni oraz wszelkich urządzeń kościelnych Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, za zwrotem w razie żądania rzeczywistych kosztów.

§ 79.

W miarę zachodzącej potrzeby wojskowe duchowieństwo prawosławne może za zgodą władz wojskowych spełniać obowiązki proboszczów (urzędników stanu cywilnego) i dla ludności cywilnej.

§ 80.

Celem koordynacji i ujednostajnienia prac wychowawczych prowadzonych przez duchowieństwo cywilne nad prawosławną młodzieżą przedpoborową oraz żołnierzami w rezerwie, z odnośnymi władzami diecezjalnymi współpracują ściśle wojskowi dziekani prawosławni lub ich zastępcy, jako czynnik łączący właściwe władze wojskowe z duchownymi.

XVII.

Majątek kościelny.

§ 81.

(1) Św. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny jako całość (metropolia) oraz jego biskupstwa, klasztory i świątynie parafialne mają prawo zgodnie z obowiązującymi przepisami kościelnymi i państwowymi nabywać i zbywać majątek nieruchomy i ruchomy.

(2) Majątek kościelny pozostaje pod pieczę Św. Soboru Biskupów (VII, 12; Kart. 42).

(3) Majątek Metropolii pozostaje pod zarządkiem Metropolity przy współudziale Św. Soboru Biskupów.

(4) Majątek biskupstwa zarządza każdy Biskup Diecezjalny przy pomocy konsystorza diecezjalnego i Ekonomia Domu Biskupiego (Ap. 38, 40, 41; IV, 26; VII, 12; Ant. 25; Dwukr. 1; Teof. 10) oraz przy współudziale Zebrania Diecezjalnego.

(5) Majątek kościelny jest zachowywany ze starannością i sumiennością (Ant. 24; Cyr. Aleks. 2), podług spisu wszystkich przedmiotów kościelnych (Dwukr. 1; Kart. 42) i używany jest zgodnie z kanonami (Teof. 11).

(6) Św. Sobór Biskupów wydaje przepisy o zarządzie majątkiem kościelnym.

§ 82.

(1) Nieruchomy majątek kościelny jest zasadniczo niezbywalny. W wypadkach wyjątkowych majątek ten może być zbywany, zamieniany, obciążany lub ulec zmianie przeznaczenia na mocy decyzji właściwego Biskupa Diecezjalnego.

(2) Nieruchomy majątek kościelny może być wydzierżawiony w całości lub częściowo, zgodnie z przepisami, wydanymi przez Św. Sobór Biskupów.

(3) Ruchomy majątek kościelny może być zbywany, zamieniany lub ulec zmianie przeznaczenia za zgodą Biskupa Diecezjalnego, nabywany zaś w myśl przepisów, wydanych przez Biskupa Diecezjalnego (Ap. 38, 39, 40, 41; IV, 26; VII, 12; Ant. 25).

§ 83.

(1) Majątek biskupstwa składa się z majątku diecezji i majątku domu biskupiego.

(2) Majątek domu biskupiego tworzy się na podstawie uchwały Zebrania Diecezjalnego, zatwierdzonej przez Biskupa, lub na podstawie innego tytułu szczególnego; pozostała część majątku biskupstwa stanowi majątek diecezji.

XVIII.

Przepisy końcowe.

§ 84.

(1) Dotychczasowe majątki biskupstw (domów archierejskich) będą podzielone na majątek diecezji i majątek domu biskupiego na mocy uchwał specjalnych komisji. Komisja taka będzie utworzona w każdej diecezji w składzie dwóch delegatów Zebrania Diecezjalnego i dwóch członków Konsystorza powołanych przez biskupa.

(2) Uchwałę Komisji biskup ze swym wnioskiem przedstawia Św. Soborowi Biskupów do zatwierdzenia.

§ 85.

(1) Organem urzędowym całego Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego są „Wiadomości Metropolii Prawosławnej”, a w poszczególnych diecezjach — „Wiadomości (nazwa) Diecezji Prawosławnej”, wydawane w języku polskim.

(2) „Wiadomości Metropolii Prawosławnej” wydawane są w Warszawie, „Wiadomości (nazwa) Diecezji Prawosławnej” w siedzibie właściwego biskupa diecezjalnego.

§ 86.

Statut niniejszy może być zmieniany w drodze uchwały Soboru Generalnego, uznanej przez Państwo.

Załączniki do Statutu Wewnętrznego Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Załącznik do § 16.

ORDYNACJA WYBORCZA DO SOBORU ELEKCYJNEGO.

I. Przepisy ogólne.

§ 1.

Sobór Elekcyjny składa się stosownie do Statutu Wewnętrznego z Biskupów oraz przedstawicieli duchowieństwa i wiernych.

§ 2.

Celem dokonania wyborów duchownych i świeckich członków Soboru Elekcyjnego, wymienionych w § 12 lit. c), f) i g) — Statutu Wewnętrznego, zastępca Metropolity na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej ogłasza w

urzędowym organie metropolitalnym terminy odbycia wyborów na zebraniach diecezjalnych i na zgromadzeniach: a) przełożonych klasztorów, b) wykładających na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Ogłoszenie tych terminów powinno nastąpić w ciągu siedmiu dni od daty orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Terminy zebrań i zgromadzeń wymienionych wyżej wyznacza zastępca Metropolity w ten sposób, aby odbyły się one w ciągu 3 tygodni od daty orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej.

§ 3.

Do ważności w pierwszym terminie wszystkich zebrań, wymienionych w § 2, konieczną jest obecność przynajmniej 2/3 osób, uprawnionych do udziału w danym zebraniu. W razie niedojścia do skutku zebrania w pierwszym terminie, zebranie odbywa się w drugim terminie bez względu na ilość osób obecnych.

§ 4.

Zwołanie zebrań diecezjalnych zastępca Metropolity zleca specjalnym pismem urzędowym właściwym Biskupom Diecezjalnym.

O zwołaniu: a) przełożonych klasztorów, b) wykładających na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie — na oddzielne zgromadzenia celem wyboru członków Soboru Elekcyjnego oraz o terminach tych zgromadzeń zastępca Metropolity zawiadamia każdego członka danego zgromadzenia, pismem poleconym z potwierdzeniem odbioru.

§ 5.

Zebrania i zgromadzenia wymienione w § 2 są otwierane i zamykane uroczystymi modłami oraz odpowiednią nauką kościelną wygłoszoną przez przewodniczącego.

Zebrania i zgromadzenia zajmują się wyłącznie czynnościami wyborczymi. Wszelkie inne czynności są niedozwolone.

§ 6.

Prawo obieralności na członka Soboru Elekcyjnego przysługuje osobom płci męskiej, o nienagannym życiu, posiadającym obywatelstwo polskie, znanym ze swej pobożności i wierności dla Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, liczącym nie mniej niż 35 lat wieku, nie pozbawionym praw publicznych, nie karanym sądownie za przestępstwa hańbiące lub przeciwpaństwowe oraz nie znajdującym się pod śledztwem za tego rodzaju przestępstwa.

§ 7.

Każdy członek zebrania diecezjalnego oraz zgromadzenia przełożonych klasztorów i zgro-

madzenia wykładających na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie, posiada tylko jeden głos.

Udział członka w zgromadzeniu może być tylko osobisty.

§ 8.

Każda osoba, wybrana do Soboru Elekcyjnego, otrzymuje odpowiednie zaświadczenie, stwierdzające jej powołanie na członka Soboru Elekcyjnego, podpisane przez przewodniczącego i sekretarza właściwego zgromadzenia wyborczego.

II. Wybory na zebraniach diecezjalnych.

§ 9.

Zebrania diecezjalne odbywają się w dwóch oddzielnych kuriach: duchownej i świeckiej, w rezydencji biskupiej, pod przewodnictwem właściwego Biskupa Diecezjalnego (lub jego zastępcy), oraz zgodnie z ogólnym regulaminem zebrań diecezjalnych, z zachowaniem postanowień §§ 10 — 15.

§ 10.

Członkowie kurii duchownej i członkowie kurii świeckiej na oddzielnych posiedzeniach w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów obierają członków Soboru Elekcyjnego w danej kurii w liczbie, ustalonej w § 12 lit. c) Statutu Wewnętrznego.

§ 11.

Zgłaszanie kandydatów odbywa się przez składanie na ręce przewodniczącego zebrania diecezjalnego kart z podaniem nazwiska i imienia kandydata, podpisanych przynajmniej przez pięciu członków właściwej kurii duchownej lub świeckiej.

§ 12.

Przed przystąpieniem do głosowania przewodniczący ogłasza imiona i nazwiska należycie zgłoszonych kandydatów, którzy winni złożyć ustnie, lub piśmiennie oświadczenie, czy wybór przyjmą.

Kandydaty nie podlegają dyskusji na zebraniu.

§ 13.

Każdy członek, po wywołaniu jego nazwiska w celu oddania głosu, otrzymuje z rąk przewodniczącego kopertę, zaopatrzoną w pieczęć Biskupa Diecezjalnego; do koperty tej wkłada kartkę wypisując na niej nazwiska kandydatów w liczbie przewidzianej w § 12 lit. c) Statutu Wewnętrznego, po czym kopertę oddaje przewodniczącemu, który w obecności głosującego składa ją do urny wyborczej, należycie opieczętowanej.

O ile po otwarciu koperty okaże się w niej więcej niż jedna kartka, lub jeśli kartka będzie

zawierała skreślenia lub jakiegokolwiek dopiski poza nazwiskiem, imieniem i godnością kandydata (tów) głos zostaje unieważniony.

§ 14.

Do obliczenia złożonych głosów każda kuria powołuje ze swego grona zwykłą większością głosów komisję skrutacyjną, złożoną z trzech osób.

§ 15.

O dokonaniu wyborów spisuje się w trzech egzemplarzach protokół, który przewodniczący i sekretarz podpisują oraz opatrują pieczęcią właściwego Biskupa Diecezjalnego. Jeden egzemplarz protokołu przesyła się zastępcy Metropolity, drugi — Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, trzeci — pozostaje w aktach danego zebrania diecezjalnego.

III. Wybory na zgromadzeniach: a) przełożonych klasztorów, b) wykładających na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

§ 16.

W terminach, wyznaczonych przez zastępcę Metropolity i pod jego przewodnictwem zbierają się kolejno w Warszawie, w rezydencji metropolitalnej celem wyboru swych przedstawicieli na Sobór Elekcyjny stosownie do § 12 lit. f) i g) Statutu Wewnętrznego:

- 1) przełożeni i przełożone klasztorów,
- 2) wykładający na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

§ 17.

Osoby, powołane do wyboru członków Soboru Elekcyjnego na podstawie § 12 lit. f) i g) Statutu Wewnętrznego, mogą głosować tylko w jednym zgromadzeniu, do którego należą z racji zajmowanego stanowiska, lub sprawowanej funkcji. Gdyby osoba taka zajmowała więcej niż jedno stanowisko, głosuje ona w zgromadzeniu wybranym według własnego życzenia.

§ 18.

Głosowanie na zgromadzeniach, wymienionych w § 16 jest tajne; obiór odbywa się zwykłą większością głosów; każdemu członkowi danego zgromadzenia przysługuje prawo zgłaszania kandydatur, które nie podlegają dyskusji na posiedzeniu.

§ 19.

Oddawanie głosów na zgromadzeniach odbywa się przy odpowiednim zastosowaniu postanowień § 13. Obliczenia głosów dokonywają komisje skrutacyjne, złożone z dwóch osób, powołanych przez zgromadzenie ze swego grona zwykłą większością głosów.

§ 20.

O dokonaniu wyborów zostaje spisany w 2 egzemplarzach protokół, który podpisują zastępca Metropolity oraz najstarszy wiekiem członek danego zgromadzenia. Jeden egzemplarz protokołu pozostaje w kancelarii metropolitalnej, drugi przesyła się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Załącznik do § 16.

REGULAMIN SOBORU ELEKCYJNEGO I ZGROMADZENIA PRZEDELEKCYJNEGO.

§ 1.

Sobór Elekcyjny zwołuje zastępca Metropolity na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej, nie później niż na 30 dzień od daty tego orędzia.

§ 2.

Termin zwołania Soboru Elekcyjnego zastępca Metropolity podaje do wiadomości ludności prawosławnej za pośrednictwem Biskupów Diecezjalnych.

§ 3.

Przewodniczącym Soboru Elekcyjnego jest z urzędu zastępca Metropolity.

§ 4.

Skład Soboru Elekcyjnego określa § 12 Statutu Wewnętrznego. Na posiedzeniach Soboru Elekcyjnego mogą być obecni przedstawiciele Rządu.

§ 5.

Językiem urzędowym Soboru jest język polski. Przemówienia, wyjaśnienia, sprostowania itd. mogą być wygłaszane i składane w językach używanych przez ludność prawosławną w Polsce.

§ 6.

Sobór Elekcyjny posiada własną pieczęć okrągłą o średnicy 39 mm z wyobrażeniem ośmioramiennego krzyża w środku i napisem w otoku: „Sobór Elekcyjny Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego”. Pieczęć tą znajduje się na przechowaniu w kancelarii metropolitalnej.

§ 7.

Wszelkie czynności kancelaryjne związane z działalnością Soboru Elekcyjnego, załatwia z polecenia zastępcy Metropolity kancelaria metropolitalna.

§ 8.

Każda osoba, wybrana do Soboru Elekcyjnego, po przyjeździe do Warszawy winna zgło-

sić się w kancelarii metropolitalnej w celu złożenia zaświadczenia o powołaniu jej na członka Soboru Elekcyjnego.

§ 9.

Po nabożeństwie i odpowiedniej nauce kościelnej, zastępca Metropolity otwiera Zgromadzenie Prзделекcyjne.

§ 10.

Po otwarciu zgromadzenia dyrektor kancelarii metropolitalnej z polecenia zastępcy Metropolity odczytuje listę osób, wybranych na członków Soboru, celem stwierdzenia ich obecności.

Posiedzenia Zgromadzenia są ważne bez względu na ilość obecnych.

§ 11.

Prezydium Zgromadzenia składa się z przewodniczącego, którym jest zastępca Metropolity oraz z powołanych przezeń zastępcy przewodniczącego i dwóch sekretarzy: duchownego i świeckiego.

§ 12.

Po ukonstytuowaniu się prezydium przewodniczący wzywa członków Zgromadzenia do zgłoszenia spośród urzędujących Biskupów Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego kandydatów na wakujące stanowisko Metropolity. Wszelka dyskusja, dotycząca kandydatów, na posiedzeniach Zgromadzenia jest niedozwolona.

§ 13.

Prawo wystawienia kandydatury na wakujące stanowisko Metropolity przysługuje każdemu członkowi Zgromadzenia. W tym celu każdy członek Zgromadzenia otrzymuje imiennie od przewodniczącego kartę, opatrzoną pieczęcią Soboru. Zgłoszenie kandydatów uskutecznia się przez złożenie przewodniczącemu karty po wypełnieniu jej imieniem i stanowiskiem kandydata.

§ 14.

Po zgłoszeniu kandydatów w ilości co najmniej trzech, przewodniczący zarządza głosowanie. Trzech kandydatów, którzy w głosowaniu otrzymali najwięcej głosów, co najmniej jednak 1/5 ustawowej liczby członków zgromadzenia, wpisuje się w porządku alfabetycznym na listę kandydatów.

Jeżeli w pierwszym głosowaniu trzech kandydatów nie otrzymała określonej w ustępie poprzednim minimalnej ilości głosów, należy przeprowadzić drugie, a w razie potrzeby również trzecie głosowanie. Jeżeli w trzecim głosowaniu trzech kandydatów nie otrzyma wymaganej ilości głosów, za wyznaczonych uważa się trzech kandydatów, którzy w głosowaniu tym otrzymali największą ilość głosów.

§ 15.

Każdy członek Zgromadzenia po wywołaniu jego nazwiska przez właściwego sekretarza (duchownego dla duchownych, świeckiego dla świeckich), w celu zgłoszenia kandydatury na wakujące stanowisko Metropolity, otrzymuje z rąk przewodniczącego kopertę, zaopatrzoną w pieczęć Soboru Elekcyjnego; do koperty tej wywołany członek Zgromadzenia wkłada kartę z imieniem kandydata, po czym oddaje ją przewodniczącemu, który w obecności członka składa ją do urny, należycie opieczętowanej.

Jeżeli po otwarciu koperty okaże się w niej więcej, niż jedna karta, albo jeżeli karta będzie zawierała więcej imion, niż jednego kandydata lub jakiegokolwiek skreślenia i dopiski, poza imieniem i stanowiskiem kandydata — oddany głos jest nieważny.

§ 16.

Do obliczania głosów, złożonych na zgłoszone kandydatury, członkowie Zgromadzenia powołują ze swego grona zwykłą większością głosów specjalną komisję skrutacyjną, złożoną z trzech osób. Po obliczeniu głosów i ułożeniu stosownie do § 14 listy kandydatów, członkowie komisji skrutacyjnej niezwłocznie sporządzają i podpisują protokół, który członkom Zgromadzenia odczytuje przewodniczący.

§ 17.

Po ustaleniu kandydatów obecni członkowie duchowni (z wyjątkiem Biskupów) tworzą kolegium duchownych uczestników Zgromadzenia pod przewodnictwem sekretarza duchownego, zaś członkowie świeccy — kolegium świeckich uczestników pod przewodnictwem sekretarza świeckiego. Każde z tych kolegiów wybiera w jawnym głosowaniu zwykłą większością głosów jednego członka Komisji Zgromadzenia Prзделекcyjnego.

§ 18.

Komisja Zgromadzenia Prзделекcyjnego składa Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego protokół komisji skrutacyjnej, z listą wyznaczonych kandydatów i upewnia się u niego, czy Rząd Rzeczypospolitej ze względów państwowych nie zgłasza sprzeciwu co do osób kandydatów, objętych listą.

§ 19.

Jeżeli Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zgłosi sprzeciw co do któregoś kandydatów, lista kandydatów, o ile nie pozostaną na niej przynajmniej dwie osoby, winna być uzupełniona przez wyznaczenie nowego czy też nowych kandydatów trybem, ustalonym w § 13 — 16.

Co do każdej nowej kandydatury Komisja powinna upewnić się u Ministra Wyznań Reli-

gijnych i Oświecenia Publicznego, czy Rząd Rzeczypospolitej nie zgłasza sprzeciwu.

§ 20.

Po ustaleniu zgodnie z § 13 — 19 listy kandydatów zastępca Metropolity wyznacza na dzień następny uroczyste otwarcie Soboru Elekcyjnego.

§ 21.

Po uroczystym nabożeństwie i odpowiedniej nauce kościelnej, wygłoszonej przez jednego z biskupów, zastępca Metropolity dokonywa na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej otwarcia Soboru Elekcyjnego.

§ 22.

Po otwarciu Soboru dyrektor kancelarii metropolitalnej z polecenia zastępcy Metropolity odczytuje listę osób, wybranych na członków Soboru, celem stwierdzenia ich obecności.

Posiedzenia Soboru są ważne bez względu na ilość obecnych.

§ 23.

Prezydium Soboru składa się z członków Św. Soboru Biskupów oraz z powołanych przez zastępcę Metropolity spośród członków Soboru dwóch asesorów: duchownego i świeckiego oraz dwóch sekretarzy: duchownego i świeckiego.

§ 24.

Po otwarciu Soboru i ukonstytuowaniu się jego prezydium jeden z sekretarzy z polecenia zastępcy Metropolity odczytuje ustaloną zgodnie z § 13 — 19 listę kandydatów, po czym przewodniczący zarządza głosowanie.

§ 25.

Każdy członek Soboru otrzymuje od sekretarza Soboru specjalną kartę do głosowania, opatrzoną pieczęcią Soboru Elekcyjnego. Na karcie tej własnoręcznie umieszcza godność i imię kandydata na wakujące stanowisko Metropolity. Po wywołaniu nazwiska dla oddania głosu dany członek otrzymuje z rąk przewodniczącego kopertę, zaopatrzoną w pieczęć Soboru Elekcyjnego; do koperty tej wkłada kartę z imieniem kandydata, po czym kopertę oddaje przewodniczącemu, który w obecności głosującego składa ją do urny wyborczej, należycie opieczętowanej. Jeśli po otwarciu okaże się w kopercie więcej niż jedna karta, lub jeśli karta będzie wskazywała więcej niż jednego kandydata, albo kandydata, który nie został wyznaczony przez Sobór Elekcyjny, czy też będzie zawierała jakiegokolwiek skreślenia i dopiski — głos uważa się za nieważny.

W razie zagubienia, lub zniszczenia przez członka Soboru karty do głosowania, prezydium

Soboru spisuje specjalny protokół, po czym członek otrzymuje nową kartę.

§ 26.

Do obliczenia oddanych głosów Sobór powołuje ze swego grona zwykłą większością głosów komisję skrutacyjną, złożoną z trzech osób.

§ 27.

Po obliczeniu głosów przez komisję skrutacyjną spisuje się w dwóch egzemplarzach protokół, który podpisuje prezydium Soboru. Protokół opatruje się pieczęcią Soboru Elekcyjnego.

§ 28.

Po ukończeniu wyborów zostaje spisany protokół, w którym Sobór Elekcyjny, po podaniu liczby głosów, oddanych na poszczególne kandydatury stwierdza: 1) który z kandydatów został wybrany na Metropolitę, 2) prawidłowość dokonanego aktu elekcyjnego. Po przyjęciu protokołu Przewodniczący ogłasza zamknięcie Soboru Elekcyjnego.

Protokół, opatrzony pieczęcią Soboru Elekcyjnego, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, podpisują zastępca Metropolity, asesorowie i sekretarze. Jeden egzemplarz tego protokołu załącza się do akt Soboru, drugi egzemplarz zastępca Metropolity składa Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 29.

Akta Zgromadzenia Przedelekcyjnego i Soboru Elekcyjnego przechowuje kancelaria metropolitalna.

Załącznik do § 27.

ORDYNACJA WYBORCZA DO SOBÓRU GENERALNEGO.

I. Przepisy ogólne.

§ 1.

Sobór Generalny składa się zgodnie ze Statutem Wewnętrznym z Biskupów oraz przedstawicieli duchowieństwa i wiernych.

§ 2.

W celu dokonania wyborów duchownych i świeckich członków Soboru Generalnego, wymienionych w § 25 lit. b), g) i h) Statutu Wewnętrznego, Metropolita na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej wyznacza terminy odbycia wyborów w: 1) zebraniach parafialnych, 2) zgromadzeniach okręgowych, 3) zgromadzeniach diecezjalnych, 4) zgromadzeniach przełożonych klasztorów, 5) zgromadzeniach wykładających na Studium Teologii Prawosław-

nej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

§ 3.

Terminy zgromadzeń i zebrań wymienionych w § 2 wyznacza Metropolita w ten sposób, ażeby odbyły się one w ciągu dni 90 od daty orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej.

O miejscu, dniu i godzinie wszystkich zgromadzeń i zebrań Metropolita w ciągu dwóch tygodni od dnia wydania orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej ogłasza w organie metropolitalnym oraz w organach diecezjalnych, zarządzając jednocześnie ogłoszenie z ambony oraz wywieszenie odpowiednich obwieszczeń na drzwiach wszystkich świątyń parafialnych.

§ 4.

Zwołanie zgromadzeń okręgowych i diecezjalnych oraz zebrań parafialnych Metropolita specjalnym pismem zleca Biskupom Diecezjalnym.

O zwołaniu: a) przełożonych klasztorów, b) wykładających na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie — na zgromadzenia w celu wyboru członków Soboru Generalnego oraz o terminach tych zgromadzeń Metropolita zawiadamia każdego uczestnika danego zgromadzenia pismem poleconym z potwierdzeniem odbioru.

§ 5.

Do ważności w pierwszym terminie wszystkich zgromadzeń wymienionych w § 2 pkt 2), 3), 4) i 5) konieczna jest obecność co najmniej 2/3 osób uprawnionych do udziału w danym zgromadzeniu. W razie niedojścia do skutku zgromadzeń w pierwszym terminie, zgromadzenia odbywają się nazajutrz w drugim terminie bez względu na ilość osób obecnych.

Do ważności w pierwszym terminie zebrania parafialnego zgodnie ze Statutem Parafialnym konieczna jest obecność co najmniej 1/2 osób uprawnionych do udziału w zebraniu. W razie niedojścia do skutku zebrania parafialnego w pierwszym terminie, zebranie odbywa się na siódmy dzień po pierwszym terminie bez względu na ilość osób obecnych.

§ 6.

Zgromadzenia i zebrań, wymienione w § 2 są otwierane i zamykane uroczystymi modłami oraz odpowiednią nauką kościelną, wygłoszoną przez przewodniczącego.

Zgromadzenia i zebrań zajmują się wyłącznie czynnościami wyborczymi, wszelkie inne uchwały są nieważne.

§ 7.

Prawo obieralności na członka Soboru Generalnego przysługuje osobom płci męskiej o

nienagannym życiu, posiadającym obywatelstwo polskie, znanym ze swej pobożności i wierności dla Sw. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, liczącym nie mniej, niż 35 lat wieku, nie pozbawionym praw publicznych, nie karanym sądownie za przestępstwa hańbiące i przeciwpatriotyczne oraz nie znajdującym się pod śledztwem za tego rodzaju przestępstwa.

Duchownych, posiadających święcenia kapłańskie, nie obowiązuje warunek wieku.

§ 8.

Każda osoba, wybrana do Soboru Generalnego, otrzymuje odpowiednie zaświadczenie, stwierdzające jej powołanie na członka Soboru Generalnego, podpisane przez przewodniczącego i sekretarza właściwego zgromadzenia wyborczego.

II. Wybór członków Soboru Generalnego od diecezji.

§ 9.

W celu przeprowadzenia wyborów przedstawicieli diecezji do Soboru Generalnego każda diecezja dzieli się na okręgi wyborcze.

Ilość i granice okręgów oraz miejsce okręgowych zgromadzeń wyborczych ustala Metropolita na wniosek właściwego Biskupa Diecezjalnego w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 10.

Zgromadzenie wyborcze każdego okręgu składa się: 1) ze wszystkich kapłanów, diakonów i psalmistów, zajmujących na terenie danego okręgu wyborczego ustalone stanowiska kościelne; 2) z przedstawicieli parafii danego okręgu wyborczego, po jednym przedstawicielu od każdej parafii.

A. Wybory przedstawicieli parafii do okręgowych zgromadzeń wyborczych.

§ 11.

Wyborów przedstawicieli parafii do okręgowego zgromadzenia wyborczego dokonywają właściwe zebrań parafialne.

§ 12.

Zebranie parafialne dla dokonania wyboru przedstawicieli parafii do okręgowego zgromadzenia wyborczego otwiera i przewodniczy na nim proboszcz, stosownie do postanowień Statutu Parafialnego.

§ 13.

Każde zebranie parafialne wybiera jednego przedstawiciela parafii do okręgowego zgromadzenia wyborczego.

Wybór odbywa się w głosowaniu imiennym i jawnym, na kandydatury, zgłoszone proboszczowi przez przynajmniej 20 członków zebrania parafialnego.

Wybrany na przedstawiciela parafii jest kandydat, który otrzyma bezwzględną większość głosów uczestników zebrania. W razie nieotrzymania przez żadnego z kandydatów takiej większości, proboszcz zarządza powtórne głosowanie, w którym za wybranego uważany jest kandydat, otrzymujący największą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie.

Udział w głosowaniu może być tylko osobisty; każdy uczestnik zebrania ma tylko jeden głos.

Po dokonaniu wyboru przedstawiciela parafii do okręgowego zgromadzenia wyborczego, zebranie parafialne w taki sam sposób obiera zastępcę przedstawiciela.

§ 14.

O dokonany wybór przedstawiciela parafii i jego zastępcy spisuje się w języku polskim protokół, który podpisują stosownie do Statutu Parafialnego proboszcz, sekretarz zebrania parafialnego oraz przynajmniej 5 jego uczestników. Odpis protokołu przesyła się w ciągu 3 dni właściwemu dziekanowi.

§ 15.

Osoby, wybrane na przedstawicieli parafii do okręgowych zgromadzeń wyborczych, otrzymują odpowiednie zaświadczenia, podpisane przez proboszcza i sekretarza zebrania oraz opatrzone pieczęcią parafialną.

B. Wybory przedstawicieli zgromadzeń okręgowych do diecezjalnego zgromadzenia wyborczego.

§ 16.

W każdym okręgu wyborczym zgromadzenia wyborcze odbywają się w dwóch oddzielnych, osobno zwoływanych kuriach:

- a) kurii duchownej, wybierającej spośród uprawnionych do udziału w niej dwóch przedstawicieli i jednego zastępcę,
- b) kurii świeckiej, wybierającej spośród uprawnionych do udziału w niej trzech przedstawicieli świeckich i jednego zastępcę.

Zgromadzenie wyborcze kurii duchownej składa się ze wszystkich kapłanów i diakonów danego okręgu wyborczego.

Zgromadzenie wyborcze kurii świeckiej składa się ze świeckich przedstawicieli parafii danego okręgu wyborczego.

§ 17.

Okręgowe zgromadzenia wyborcze w kurii duchownej i kurii świeckiej nie mogą się odbywać tego samego dnia.

§ 18.

Okręgowe zgromadzenia wyborcze kurii duchownej oraz kurii świeckiej zwołuje, otwiera i przewodniczy na nim na podstawie zarządzenia Biskupa Diecezjalnego jeden z wyznaczonych przez niego dziekanów, urzędujących w obrębie właściwego okręgu wyborczego.

§ 19.

Okręgowe zgromadzenie wyborcze każdej kurii wybiera spośród swego grona zwykłą większością głosów dwóch asesora i sekretarza.

Przewodniczący:

- a) kieruje wyborami,
- b) czuwa, by na zgromadzeniu nie były poruszane żadne sprawy poza sprawą wyboru przedstawiciela (li),
- c) czuwa nad godnym i przystojnym prowadzeniem wyborów,
- d) przywołuje do porządku osoby, naruszające normalny przebieg wyborów, a po trzech upomnieniach usuwa je ze zgromadzenia,
- e) zamyka zgromadzenie.

Sekretarz okręgowego zgromadzenia wyborczego prowadzi protokół wyborów oraz przygotowuje odpowiednie zaświadczenia dla osób wybranych do zebrania diecezjalnego.

§ 20.

Wybory w okręgowych zgromadzeniach wyborczych obu kurii odbywają się w głosowaniu imiennym i tajnym na kandydatów, zgłoszonych na piśmie na ręce przewodniczącego przez co najmniej 1/5 członków zgromadzenia.

W głosowaniu każdy uczestnik zgromadzenia bierze osobiście udział i ma tylko jeden głos.

Wywołany dla oddania głosu członek zgromadzenia otrzymuje z rąk przewodniczącego kopertę zaopatrzoną w pieczęć dekanalną, do koperty tej głosujący wkłada kartkę z imionami i nazwiskami kandydatów, po czym oddaje ją przewodniczącemu, który w jego obecności składa kopertę do urny należycie opieczętowanej. Jeżeli po otwarciu koperty okaże się w niej więcej niż jedna kartka lub jeśli kartka będzie zawierała jakiegokolwiek skreślenia i dopiski — głos uważa się za nieważny.

Za wybrane uważa się osoby, które otrzymały przy bezwzględnej większości głosów uczestników zgromadzenia, największą ilość głosów. W razie nieotrzymania przez kandydatów tej większości przewodniczący zarządza powtórne głosowanie, przy czym za wybrane

uważa się osoby, które otrzymały względną większość głosów. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie.

Po dokonaniu wyborów przedstawicieli okręgowego zgromadzenia wyborczego — zgromadzenie w sposób analogiczny obiera zastępców przedstawicieli.

Do obliczenia złożonych głosów każda kurya powołuje ze swego grona zwykłą większością głosów komisję skrutacyjną złożoną z 3 osób.

§ 21.

O dokonanych wyborach w okręgowych zgromadzeniach wyborczych obu kuryj spisuje się w języku polskim protokół, który podpisują: przewodniczący, asesory i sekretarz oraz przynajmniej dwaj uczestnicy zgromadzenia.

Odpis protokołu w ciągu 3 dni przesyła się Biskupowi Diecezjalnemu.

§ 22.

Osoby, wybrane w okręgowych zgromadzeniach wyborczych na przedstawicieli do zgromadzenia diecezjalnego, otrzymują odpowiednie zaświadczenia w języku polskim, podpisane przez przewodniczącego zgromadzenia i sekretarza oraz opatrzone pieczęcią dziekana.

§ 23.

Okręgowe zgromadzenie wyborcze obu kuryj odbywa się w świątyni parafialnej lub innym odpowiednim pomieszczeniu.

§ 24.

Osoby, wybrane w zgromadzeniach okręgowych, są członkami zgromadzeń diecezjalnych, na których następuje wybór przedstawicieli diecezji do Soboru Generalnego.

C. Wybory przedstawicieli diecezji.

§ 25.

Zgromadzenia diecezjalne dla wykonania wyboru przedstawicieli od diecezji do Soboru Generalnego odbywają się w dwóch oddzielnych kuriach: duchownej i świeckiej, w rezydencji biskupiej i pod przewodnictwem właściwego Biskupa Diecezjalnego lub jego zastępcy.

Do zgromadzeń diecezjalnych stosuje się odpowiednio przepisy §§ 19 — 23, z tym, że koperty do składania głosów opatrzone są pieczęcią Biskupa Diecezjalnego.

§ 26.

Członkowie kurii duchownej i świeckiej na oddzielnych posiedzeniach wybierają członków Soboru Generalnego z danej kurii w ilości usta-

lonej dla każdej diecezji uchwałą Soboru Biskupów w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 27.

Przed przystąpieniem do głosowania przewodniczący ogłasza imiona i nazwiska należycie zgłoszonych kandydatów.

Kandydaty nie podlegają dyskusji na zebraniu.

§ 28.

O dokonaniu wyborów spisuje się w trzech egzemplarzach protokół, który podpisują przewodniczący i sekretarz oraz opatrują pieczęcią właściwego Biskupa Diecezjalnego. Jeden egzemplarz protokołu przesyła się w ciągu 3 dni Metropolicie, drugi — Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, trzeci pozostaje w aktach danego zebrania diecezjalnego.

III. Wybory przedstawicieli: a) przełożonych klasztorów, b) wykładających na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego.

§ 29.

W terminach, wyznaczonych przez Metropolite, pod jego przewodnictwem zbierają się kolejno w Warszawie, w rezydencji metropolitalnej, celem wyboru swych przedstawicieli na Sobór Generalny stosownie do § 25 lit. g) i h) Statutu Wewnętrznego:

- 1) przełożeni i przełożone klasztorów;
- 2) wykładający na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

§ 30.

Każdy członek zgromadzenia:

- a) przełożonych klasztorów,
- b) wykładających na Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie, posiada tylko jeden głos. Udział członka w zgromadzeniu może być tylko osobisty.

Osoby, powołane do wyboru członków Soboru Generalnego na podstawie § 25 lit. g) i h) Statutu Wewnętrznego, mogą głosować tylko w jednym zgromadzeniu, do którego należą z racji zajmowanego stanowiska lub sprawowanej funkcji. Gdyby osoba taka zajmowała więcej, niż jedno stanowisko, głosuje ona w zgromadzeniu, wybranym według własnego życzenia.

§ 31.

Głosowanie na zgromadzeniach, wymienionych w § 29 jest imienne i tajne; obiór dokonywa się większością głosów; każdemu członkowi danego zgromadzenia służy prawo zgłasza-

nia kandydatur, które nie podlegają dyskusji na posiedzeniu.

§ 32.

Oddawanie głosów na zgromadzeniach odbywa się przy odpowiednim zastosowaniu postanowień § 20 ordynacji niniejszej. Obliczenia głosów dokonywają komisje skrutacyjne, złożone z dwóch osób, powołanych przez zgromadzenie ze swego grona zwykłą większością głosów.

§ 33.

O dokonaniu wyborów zostaje spisany w 2 egzemplarzach protokół, który podpisują: Metropolita oraz najstarszy wielkiem członkiem danego zgromadzenia. Jeden egzemplarz protokołu pozostaje w kancelarii metropolitalnej, drugi przesyła się w ciągu 3 dni Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Załącznik do § 27.

REGULAMIN SOBORU GENERALNEGO.

§ 1.

Organem Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, regulującym sprawy tegoż Kościoła w myśl Pisma św. i św. Tradycji, w zgodzie z ustawodawstwem państwowym, jest jego Sobór Generalny (II, 2), składający się z Biskupów (I, 5; IV, 19; VI, 8) oraz przedstawicieli kleru i wiernych, zwołowany periodycznie przez Metropolite (Art. 19, 20) na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej w celu:

- 1) zachowania wiary i ustroju kościelnego,
- 2) wzmocnienia i rozwoju życia kościelnego,
- 3) zaspokojenia duchowych i moralnych potrzeb członków Kościoła,
- 4) pieczy nad jego potrzebami materialnymi.

Sobór Generalny opiera swe uchwały na podstawie Słowa Bożego, dogmatów, św. kanonów i tradycji Św. Powszechnego Wschodniego Kościoła Prawosławnego.

§ 2.

Sobór Generalny otwiera, odracza i zamyka Metropolita za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub z jego inicjatywy.

Obrazy Soboru są ważne bez względu na liczbę obecnych członków.

Przewodniczącym Soboru jest z urzędu Metropolita, który może powierzać czasowo przewodniczenie zastępcy Metropolity.

Językiem urzędowym czynności Soboru jest język polski. Przemówienia, wyjaśnienia, sprostowania itd. mogą być wygłaszane i składane w językach, używanych przez ludność prawosławną w Polsce.

Koszta Soboru pokrywa się z funduszu Soboru Generalnego, znajdującego się pod Zarządem Metropolity.

§ 3.

Na posiedzeniach Soboru mogą być obecni przedstawiciele Rządu, którym przysługuje prawo zabierania głosu poza kolejnością mówców, składania oświadczeń i wniosków. Przedstawiciele Rządu w głosowaniu udziału nie biorą. W posiedzeniach Soboru biorą udział z głosem doradczym dyrektor kancelarii metropolitalnej oraz w miarę potrzeby inni pracownicy tejże kancelarii, wyznaczeni przez Metropolite.

Osoby nie wchodzące w skład Soboru oraz przedstawiciele prasy mogą być obecni na posiedzeniach Soboru tylko za kartami wstępu, wydanymi przez Prezydium Soboru.

§ 4.

Do ważności uchwał Soboru koniecznym jest, aby zostały one powzięte większością głosów obecnych członków Soboru, w sprawach zaś ewangelicznych i kanonicznych — w zgodzie z Metropolitą i większością obecnych na Soborze biskupów, jako następców św. Apostołów i wyrazicieli tradycji kościelnej (VII, 2, 6; Klemens Rzym., Ireneusz Lioński i in.).

Każdą uchwałę w sprawach ewangelicznych i kanonicznych, powziętą na plenarnym posiedzeniu Soboru, rozważają obecni na Soborze biskupi z punktu widzenia zgodności tej uchwały ze Słowem Bożym, św. kanonami i tradycją kościelną. Jeżeli z wyżej wskazanych względów uchwała Soboru zostanie odrzucona przez biskupów, to daną sprawę należy skierować w celu ponownego rozpatrzenia na plenarne posiedzenie Soboru. Gdyby nowa uchwała Soboru nie była przyjęta przez obecnych biskupów, to powtórna decyzja, powzięta w tym względzie przez tychże biskupów, będzie ostateczną i równoznaczną z uchwałą Soboru.

§ 5.

W celu należytego przygotowania programu prac i zajęć Soboru Generalnego Metropolita, na skutek uchwały św. Soboru Biskupów, może zwołać do m. st. Warszawy Zebranie Przedsoborowe, w którego skład wchodzi wszyscy urzędujący Biskupi Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz zaproszeni przez Metropolite członkowie zebrań diecezjalnych w liczbie po jednym duchownym i jednym świeckim członku od każdej diecezji. W Zebraniu Przedsoborowym uczestniczą przedstawiciele Rządu oraz pracownicy kancelarii metropolitalnej przy odpowiednim zastosowaniu § 3.

Zebranie Przedsoborowe może się odbywać jedynie w czasie między dniem wydania orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej o zwołaniu Soboru, a dniem, wyznaczonym na jego otwarcie,

§ 6.

Przed otwarciem Soboru wszyscy jego członkowie odbywają trzydniowe ćwiczenia duchowne, zakończone spowiedzią i przyjęciem Komunii św.

Na pierwszym posiedzeniu Soboru przed ukonstytuowaniem się jego Prezydium członkowie Soboru składają ślubowanie podług następującej roty:

„Przysięgam Bogu Wszchemogącemu, w Trójcy św. Jedynemu, na Świętą Jego Ewangelię i Krzyż, że w obradach Soboru Generalnego Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego będę miał na względzie jedynie dobro tego Kościoła i będę sumiennie przestrzegał zasad wiary Św. Powszechnego Wschodniego Kościoła Prawosławnego, powodując się zarazem dobrem i prawami Rzeczypospolitej, na dowód czego całuję Krzyż i Słowa Zbawiciela Mego”.

Ślubowanie odbywa się w ten sposób, że Metropolita odczytuje rotę, a następnie kolejno wywołuje członków, z których każdy powtarza słowo: „przysięgam” i podchodzi do ucałowania krzyża i ewangelii.

§ 7.

Każdy członek Soboru jest obowiązany złożyć zaświadczenie wystawione mu przez prezydium zgromadzenia wyborczego, na którym został obrany, w dniu swego przyjazdu i przed wzięciem udziału w Soborze, do kancelarii metropolitalnej, która wyda mu w zamian tymczasową legitymację członka Soboru.

Sobór na swym pierwszym posiedzeniu wybiera spośród swych członków komisję mandatową, złożoną z 5 osób: 2 duchownych i 3 świeckich, w celu sprawdzenia przedłożonych zaświadczeń zgromadzeń wyborczych. Na zasadzie stwierdzenia komisji mandatowej, prezydium Soboru wydaje członkom Soboru stałe legitymacje.

§ 8.

Posiedzenia Soboru odbywają się w Warszawie w świątyni metropolitalnej; są poprzedzane i zamykane uroczystymi modłami.

Przewodniczący Soboru czuwa nad prawidłowością przebiegu zebrania i w tym celu może wydawać wszelkiego rodzaju zarządzenia, zmierzające do zapewnienia zebraniu należytego porządku.

Terminy poszczególnych posiedzeń Soboru wyznacza przewodniczący.

Przez posiedzenie Soboru należy rozumieć obrady Soboru w ciągu jednego dnia, przy czym przerwy nie wpływają na ciągłość danego posiedzenia.

Od zarządzeń przewodniczącego Soboru nie ma odwołania. Pisemne protesty dołącza się do protokołu.

§ 9.

Prezydium Soboru składa się z Metropolity jako przewodniczącego, jego zastępcy oraz

z wybranych przez Sobór spośród obecnych trzech wiceprzewodniczących (jednego duchownego i 2 świeckich) tudzież 5 sekretarzy (2 duchownych i 3 świeckich).

Wybory na członków prezydium odbywają się za pomocą kartek zwykłą większością głosów. Wybór może się odbyć przez akklamację, o ile żaden z członków Soboru nie protestuje.

Sekretarze wybierają ze swego grona generalnego sekretarza, który jest odpowiedzialny za należyte funkcjonowanie sekretariatu.

Natychmiast po ukonstytuowaniu się prezydium Soboru, Metropolita deleguje jednego z wiceprzewodniczących w celu zawiadomienia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o składzie prezydium.

§ 10.

Obrady Soboru odbywać się powinny z powagą i godnością licującą z wysokim jego powołaniem.

Oklaski oraz wszelkie inne oznaki aprobaty lub niezadowolienia są niedopuszczalne.

Przestrzeganie powagi i godności obrad należy do przewodniczącego.

W razie niestosowania się obecnych na posiedzeniu do zarządzeń przewodniczącego, mających na celu utrzymanie powagi i godności Soboru, przewodniczący po wyczerpaniu wszelkich środków, będących w jego rozporządzeniu, zamyka posiedzenie, wyznaczając termin jego wznowienia w dniu następnym.

§ 11.

Porządek dzienny każdego posiedzenia ustala prezydium i ogłasza go natychmiast po otwarciu posiedzenia.

Sprawy, mające być poddane pod uchwały Soboru, powinny być uprzednio postawione na porządku dziennym plenarnych posiedzeń Soboru.

Wnioski członków Soboru, poparte podpisaniami nie mniej niż 20 osób oraz wnioski Św. Soboru Biskupów, winny być składane na piśmie prezydium Soboru, które przekazuje je Soborowi lub jego odpowiednim komisjom.

§ 12.

Z każdego posiedzenia Soboru spisywany jest protokół w języku polskim z podaniem szczegółowego przebiegu obrad oraz dosłownego brzmienia powziętych uchwał.

Protokół każdego posiedzenia Soboru powinien być odczytany i przyjęty na początku następnego posiedzenia.

Uwagi co do treści protokołu zgłasza się przewodniczącemu, który rozstrzyga wszystkie wątpliwości, wynikające z układu protokołu i wprowadzenia do niego poprawek.

Przyjęty protokół podpisują przewodniczący i sekretarz generalny.

Protokół jest wyłącznym stwierdzeniem przebiegu obrad Soboru.

Odpisy protokołów Soboru oraz referatów, prac, opinii, zestawień statystycznych itp. przewodniczący przesyła w dwóch egzemplarzach Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wiadomości, natychmiast po ich sporządzeniu.

§ 13.

W miarę potrzeby Sobór powołuje odpowiednie komisje, wybierając ich członków podobnym trybem jak członków prezydium, oraz wyznacza przedmiot ich pracy.

Przewodniczących komisji wybiera Sobór spośród obecnych na nim Biskupów.

Komisje wybierają zastępcę przewodniczącego oraz referenta, protokołują swe obrady i składają do rąk przewodniczącego Soboru sprawozdanie na piśmie.

Przewodniczący komisji kieruje jej pracami i czuwa, żeby przygotowanie spraw, powierzonych komisji, nie ulegało zwłoce.

Referent opracowuje przedmiot, powierzony komisji do przygotowania, przedstawia go pod obrady komisji, sporządza ostateczny tekst sprawozdania, odczytuje go na plenum Soboru i udziela Soborowi w miarę potrzeby ustnych wyjaśnień.

Komisja może wyłonić ze swego grona podkomisję, o ile uzna to za wskazane dla lepszego wypełnienia swego zadania.

Komisje mogą za uprzednią zgodą prezydium Soboru zapraszać na posiedzenia rzeczoznawców z głosem doradczym.

§ 14.

Do ważności obrad komisji potrzebna jest obecność przynajmniej 2/3 jej członków, w tym jej przewodniczącego lub jego zastępcy i referenta.

Miejsce i terminy obrad komisji wyznacza przewodniczący Soboru.

Posiedzenia komisji rozpoczyna i kończy wspólna modlitwa.

Przepisy, dotyczące się posiedzeń plenarnych Soboru, obowiązują odpowiednio i komisje.

§ 15.

Członkowie Soboru są obowiązani brać udział w jego pracach, a w szczególności przyjąć wybór do komisji.

Obecność swą na posiedzeniu plenarnym lub komisyjnym stwierdza członek zapisując się na wyłożonej liście.

Za opuszczone przez członka bez należytego uzasadnienia posiedzenia plenarne lub komisyjne diety nie są wypłacane.

Członkowie Soboru otrzymują po jednym egzemplarzu regulaminu niniejszego oraz wszelkich druków, materiałów, opracowań, zestawień itp. opracowanych przez Sobór lub służących celom jego obrad.

§ 16.

Każdemu członkowi Soboru przysługuje prawo zgłaszania wniosku formalnego.

Wnioski formalne muszą dotyczyć spraw, stojących na porządku dziennym. Wnioskami formalnymi są wnioski:

- a) o zamknięcie listy mówców,
- b) o przerwanie dyskusji,
- c) o przejście do porządku dziennego,
- d) o odesłanie do komisji,
- e) o głosowanie bez dyskusji,
- f) o ustalenie sposobu dyskusji i głosowania.

Na żądanie prezydium wniosek formalny musi być złożony na piśmie, przy czym prezydium może odmówić przyjęcia wniosku, o ile uzna, że oczywistym celem wniosku jest utrudnianie obrad.

Wniosek formalny raz odrzucony nie może być postawiony ponownie w ciągu tego samego posiedzenia.

§ 17.

Prezydium Soboru służy prawo ograniczania przemówień, trwających ponad 40 minut do czasu przez siebie oznaczonego, a po jego upływie prawo odebrania głosu mówcy.

Przemówienie w sprawie formalnej trwać może nie dłużej niż 5 minut, powtórne zaś zabieranie głosu w tej samej sprawie — nie dłużej niż 10 minut.

Jeżeli liczba mówców przy danym punkcie porządku dziennego przekracza 10, prezydium może po dziesiątej przemowie zarządzić wybór dwóch mówców generalnych „za” i „przeciw”. Wyboru mówców dokonywają spośród siebie zapisani do głosu, a gdyby nie doszli do porozumienia, przewodniczący wyznacza mówców.

Przemówienia mogą być wygłaszane jedynie z mównicy. Odczytywanie przemówień jest niedozwolone.

§ 18.

Głosowanie jest jawne i odbywa się przez powstanie z miejsca. W razie wątpliwości przewodniczący zarządza obliczenie głosów przez sekretarza.

W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Na żądanie 1/5 członków Soboru przewodniczący zarządza głosowanie tajne kartkami składanymi do urny, na których może być jedynie napis „tak” lub „nie”.

Obliczanie głosów przy głosowaniu kartkami dokonywa komisja skrutacyjna, złożona z sekretarza generalnego i 3 osób, wybranych przez Sobór.

Przewodniczący może zarządzić przez sekretarza wywoływanie imienne członków Soboru dla składania kartek.

Od chwili ogłoszenia przez przewodniczącego, że przystępuje do głosowania, zapisywanie się do głosu i zabieranie głosu jest niedopuszczalne.

§ 19.

Przewodniczący przywołuje mówcę „do rzeczy”, jeżeli w przemówieniu swym zbacza od przedmiotu obrad.

Przewodniczący przywołuje mówcę „do porządku”, jeżeli zachowuje się w sposób nie odpowiadający godności Soboru lub zakłóca spokój obrad.

Po drugim upomnieniu przewodniczący zwraca uwagę mówcy, że w razie trzeciego upomnienia odbierze mu głos.

Członkowi, któremu został trzykrotnie odebrany głos, przewodniczący może odmówić głosu do końca posiedzenia.

§ 20.

Jeżeliby członek Soboru zachował się w sposób jaskrawo nie odpowiadający godności Soboru lub wykroczył przeciw obowiązkowi, przyjętemu w ślubowaniu, może być wykluczony z posiedzeń Soboru. Prawo wykluczenia członka Soboru z jednego posiedzenia przysługuje przewodniczącemu, wykluczenie zaś na więcej niż na jedno posiedzenie może nastąpić tylko na mocy specjalnej uchwały Soboru. Uchwała taka zapada bez dyskusji i zwykłą większością głosów na wniosek przewodniczącego lub co najmniej 20 obecnych członków.

Wykluczony członek powinien niezwłocznie opuścić miejsce obrad Soboru i nie może do niego powrócić, aż do terminu oznaczonego w decyzji prezydium lub Soboru. Nie może też brać udziału w komisji. Członek wykluczony, który na wezwanie przewodniczącego dobrowolnie nie opuści natychmiast Soboru lub nań samowolnie powróci, nie może uczestniczyć w 4 dalszych posiedzeniach.

Członek wykluczony traci prawo do pobierania diet na cały czas swego wykluczenia.

Członek Soboru winny zakłócenia porządku lub naruszenia godności Soboru poza murami jego posiedzeń podlega odpowiednio przepisom niniejszego paragrafu.

§ 21.

Korespondencję Soboru podpisuje przewodniczący i sekretarz generalny.

Wszelkie czynności kancelaryjne, związane z działalnością Soboru załatwia kancelaria metropolitalna.

Sobór posiada własną pieczęć okrągłą o średnicy 39 mm z wyobrażeniem ośmiornicowego krzyża w środku i napisem w otoku: „Sobór Generalny Sw. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego”. Pieczęć ta znajduje się na przechowaniu w kancelarii metropolitalnej.

§ 22.

Wszystkie wątpliwości, które mogą powstać przy stosowaniu niniejszego regulaminu, rozstrzyga ostatecznie prezydium Soboru.

Wszystkie kwestie, które by mogły powstać w związku z obradami Soboru, a które nie są przewidziane niniejszym regulaminem, rozstrzyga Sw. Sobór Biskupów, którego decyzja musi być powzięta w ciągu najdalej 3 dni i jest ostateczna.

Wszelkie nieporozumienia, wynikłe na tle wykładni regulaminu, wyjaśnia i rozstrzyga ostatecznie prezydium Soboru.

Załącznik do § 37.

PRZEPISY O GŁÓWNEJ KOMISJI KONTROLUJĄCEJ.

§ 1.

Główna Komisja Kontrolująca wykonywa swe czynności przez:

- 1) badanie legalności i prawidłowości wykonania budżetu oraz oszczędności i celowości gospodarki finansowej,
- 2) badanie umów i zobowiązań,
- 3) rewizje kas i rachunkowości,
- 4) sprawdzanie ilości i jakości wykonywanych robót budowlanych i innych.

§ 2.

Komisja ma prawo wglądu do wszystkich ksiąg, rejestrów, dzienników oraz wszelkich aktów i dokumentów, dotyczących gospodarki finansowej wszystkich instytucji i organów Sw. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, oraz prawo żądania od tych instytucji i organów w terminie, ustalonym za zgodą Metropolity wszelkich wyjaśnień potrzebnych do sprawdzenia dowodów rachunkowych i zestawień, a także nadesłania ksiąg, rejestrów oraz wszelkich aktów i dokumentów.

§ 3.

Członkowie Komisji oraz ich zastępcy są wybierani spośród osób, posiadających prawo obieralności do zebrania diecezjalnego danej diecezji oraz co najmniej ukończoną szkołę średnią.

§ 4.

Wyboru przedstawicieli od diecezji i ich zastępców do Komisji dokonywa zebranie diecezjalne pod przewodnictwem właściwego Biskupa, zwykłą większością głosów, w głosowaniu tajnym, przy obecności przynajmniej 1/2 wszystkich członków zebrania.

Wyboru przedstawicieli klasztorów i ich zastępców do tejże Komisji dokonywa zebranie wszystkich przełożonych klasztorów albo zastępujących ich namiestników, pod przewodnictwem Metropolity, zwykłą większością głosów, w głosowaniu tajnym, przy obecności przynajmniej 2/3 osób uprawnionych do udziału w zebraniu.

W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Wybory powinny być stwierdzone protokołem w dwóch egzemplarzach, z których jeden przewodniczący zatrzymuje u siebie, a drugi przesyła Sw. Soborowi Biskupów celem zatwierdzenia wybranych przedstawicieli.

§ 5.

W razie niezatwierdzenia przez Sw. Sobór Biskupów wybranego do Komisji przedstawiciela lub jego zastępcy odbywają się ponowne wybory.

§ 6.

Komisja wybiera ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę spośród osób duchownych oraz sekretarza i jego zastępcę spośród osób świeckich.

Wybory te dokonywane są pod przewodnictwem Metropolity w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów, przy obecności przynajmniej 2/3 członków Komisji, na jej pierwszym zebraniu, które zwołuje Metropolita w ciągu jednego miesiąca, poczynając od dnia ukończenia wyborów członków Komisji w zebraniach diecezjalnych.

Przewodniczący Komisji otwiera, prowadzi i zamyka posiedzenia Komisji oraz przyjmuje korespondencję.

Sekretarz Komisji prowadzi protokoły posiedzeń Komisji, przygotowuje projekty jej sprawozdań, wykonywa czynności kancelaryjne oraz inne zlecone przez przewodniczącego.

W razie nieobecności przewodniczącego lub sekretarza Komisji prawa i obowiązki ich przechodzą na zastępców.

§ 7.

Posiedzenia Komisji odbywają się w m. st. Warszawie w wyznaczonym przez Metropolite lokalu.

Przewodniczący zawiadamia członków o zwołaniu posiedzenia Komisji listami poleconymi przynajmniej na trzy tygodnie przed wyznaczonym terminem. Zawiadomienie o zwołaniu Komisji z podaniem daty i lokalu, w którym ma się ona zebrać, powinno być ponadto umieszczone dwa razy w odstępach tygodniowych w organie metropolii.

§ 8.

Uchwały Komisji zapadają w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów - członków obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 9.

Do zakresu działalności Komisji należy:

- 1) sprawdzanie pod względem formalnym i rzeczowym dochodów i wydatków:
 - a) kancelarii metropolitalnej,
 - b) kancelarii Sw. Synodu Biskupów,

c) innych instytucji kościelnych metropolii w miarę potrzeby;

2) rozpatrywanie sprawozdań diecezjalnych komisji rewizyjnych oraz powzięcie uchwał co do potrzeby przeprowadzenia rewizji i wykonywania kontroli instytucji diecezjalnych na miejscu;

3) powzięcie decyzji co do sposobu przeprowadzenia rewizji lub wykonania kontroli, uchwalonej przez samą Komisję lub zleconej jej w myśl § 14;

4) tworzenie podkomisji dla przeprowadzania rewizji lub wykonania kontroli na miejscu i wybór spośród siebie do każdej podkomisji po dwóch członków, będących przedstawicielami różnych diecezji;

5) rozpatrywanie protokołów, zawierających wyniki rewizji lub kontroli, wykonanej przez podkomisję na miejscu;

6) sporządzanie sprawozdania z czynności Komisji;

7) opracowywanie i przedstawianie do zatwierdzenia przez Sw. Sobór Biskupów instrukcji i zarządzeń o sposobie przeprowadzania rewizji lub wykonywania kontroli na miejscu przez podkomisje;

8) układanie preliminarza wydatków Komisji.

§ 10.

Z każdego posiedzenia Komisji sporządza się w języku polskim protokół, który, po przyjęciu go przez obecnych na posiedzeniu, podpisuje przewodniczący i sekretarz. Każdemu członkowi przysługuje prawo złożenia votum separatum, które wraz z uzasadnieniem winno być dołączone do protokołu posiedzenia Komisji równocześnie z podpisaniem tego protokołu. Protokoły wpisywane są do specjalnej księgi protokołów, przechowywanej w kancelarii Komisji. Odpis każdego protokołu przewodniczący przedstawia Metropolicie najpóźniej w ciągu trzech dni od dnia odbycia posiedzenia.

§ 11.

Komisja powołuje ze swego grona referentów do poszczególnych spraw. Referent składa Komisji sprawozdanie.

Komisja może powziąć uchwałę o powołaniu rzeczoznawców spośród osób, posiadających prawo obieralności do zebrania diecezjalnego celem poruczenia im wykonania pewnych określonych prac lub udzielenia informacji i wyjaśnień. Rzeczoznawcy nie mogą brać udziału w naradach Komisji, ani też być obecnymi przy przyjmowaniu uchwał.

§ 12.

Najpóźniej w sześć miesięcy po upływie roku kalendarzowego Komisja przedstawia Metropolicie szczegółowe sprawozdanie ze swych czynności, dokonanych w tymże roku.

Sprawozdanie to, w całości lub w streszczeniu, jest ogłaszane w organie metropolii.

§ 13.

W przedstawionych Metropolicie protokołach posiedzeń i sprawozdaniach z czynności Komisja powinna stawiać wnioski, mające na celu usunięcie dostrzeżonych braków, uchybień, nieprawidłowości w gospodarce i administracji finansowej instytucji i organów kościelnych.

§ 14.

Przewodniczący Komisji obowiązany jest delegować podkomisję dla przeprowadzenia rewizji lub wykonania kontroli na pisemne żądanie Soboru Generalnego, Metropolity, Św. Soboru Biskupów, a ponadto na skutek uchwały Komisji.

Wykonywanie kontroli i przeprowadzenie rewizji może również nastąpić z inicjatywy Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, skierowanej do Metropolity.

Delegowani członkowie Komisji otrzymują pisemne upoważnienie od przewodniczącego Komisji z wymienieniem, w jakim celu są delegowani. Upoważnienie powinno być podpisane przez przewodniczącego i opatrzone pieczęcią Komisji.

§ 15.

Wyniki kontroli lub rewizji powinny być stwierdzone protokołem, sporządzonym na miejscu w 4 egzemplarzach przez wykonywających kontrolę lub przeprowadzających rewizję.

Protokół powinien być wyczerpujący, zawierać wszystkie ujawnione fakty i być podpisany niezwłocznie po jego sporządzeniu przez wykonywających kontrolę (przeprowadzających rewizję) oraz przez przedstawicieli instytucji kontrolowanej (rewidowanej). O odmowie podpisania protokołu przez przedstawiciela instytucji kontrolowanej (rewidowanej) należy uczynić wzmiankę w protokole.

Jeden egzemplarz protokołu zatrzymują wykonywający kontrolę (przeprowadzający rewizję), drugi egzemplarz przedstawiciel instytucji kontrolowanej (rewidowanej), trzeci przesyła się właściwemu Biskupowi Diecezjalnemu, a czwarty — Metropolicie.

Wykonywający kontrolę lub rewizję obowiązani są bezzwłocznie po podpisaniu protokołu przesać go wraz ze wszystkimi aktami kontroli (rewizji) Komisji.

§ 16.

W razie stwierdzenia przez wykonywających kontrolę (rewizję) braku w gotówce, materiałach, lub zapasach, umniejszenia majątku, złej lub rujnującej gospodarki i w ogóle czynów, które spowodowały lub mogą spowodować stratę, są oni obowiązani natychmiast donieść o tym przewodniczącemu Komisji, który ze swej strony bezzwłocznie zawiadamia o tym Metropolite celem wydania odpowiednich zarządzeń.

§ 17.

Komisja posiada własną kancelarię, która podlega przewodniczącemu.

Korespondencję Komisji z władzami kościelnymi i państwowymi podpisuje przewodniczący Komisji lub jego zastępca.

§ 18.

Komisja posiada własną pieczęć okrągłą z napisem: „Główna Komisja Kontrolująca Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego”, przechowywaną przez przewodniczącego.

§ 19.

Fundusze na potrzeby, związane z czynnościami Komisji uchwalają corocznie zebrania diecezjalne w określonym stosunku procentowym od sumy, powstałej ze składek parafialnych na cele ogólnodiecezjalne. Procent ten wyznacza na okres trzyletni Św. Sobór Biskupów. Poszczególne zebrania diecezjalne procent ten mogą podwyższyć.

Fundusze te powinny być przekazywane kancelarii Św. Synodu Biskupów do dyspozycji Komisji.

Komisja układa corocznie preliminarz swych wydatków. Odpis preliminarza jak również sprawozdania o jego wykonaniu Komisja przedstawia Metropolicie i przesyła zebraniom diecezjalnym.

§ 20.

Przewodniczący, sekretarz i inni członkowie Komisji otrzymują diety w wysokości, ustalonej dla członków Konsystorza Warszawskiego za każdy dzień posiedzenia, w którym brali udział, lub za każdy dzień wykonywania kontroli albo przeprowadzania rewizji w delegacji, oraz zwrot rzeczywistych kosztów podróży w 2 klasie.

Kredyty na diety i koszty podróży przewodniczącego, sekretarza i członków Komisji będą każdorazowo asygnowane przez kancelarię metropolitalną na ręce przewodniczącego Komisji na skutek jego sprawozdania, które powinno zawierać następujące dane co do każdego członka Komisji:

- 1) nazwisko i imię członka, który brał udział w posiedzeniu lub odbywał kontrolę,
- 2) cel odbytego posiedzenia lub kontroli,
- 3) miejsce odbytego posiedzenia lub kontroli,
- 4) najbliższa od tego miejsca stacja kolejowa,
- 5) miejsce stałego zamieszkania członka,
- 6) najbliższa od tego miejsca stacja kolejowa,
- 7) nazwy stacji kolejowych, pomiędzy którymi została odbyta podróż, oraz koszt wykupionego w tym celu biletu kolejowego w klasie 2,

- 8) data rozpoczęcia posiedzenia lub kontroli,
9) data ukończenia posiedzenia lub kontroli.

Załącznik do § 49.

STATUT ZEBRAŃ DIECEZJALNYCH ŚW. POLSKIEGO AUTOKEFALICZNEGO KOŚCIOŁA PRAWOSŁAWNEGO.

§ 1.

Zadaniem zebrania diecezjalnego jest wspomaganie Biskupa Diecezjalnego w zarządzaniu diecezją stosownie do przepisów niniejszego statutu.

§ 2.

W skład zebrania diecezjalnego wchodzi:

- a) Biskup Diecezjalny, jako przewodniczący;
- b) Biskupi - Wikariusze;
- c) proboszcz świątyni katedralnej w diecezji;
- d) przedstawiciele duchowieństwa parafialnego w ilości od 12—20 osób i przedstawiciele wiernych w podwójnej ilości od 24 do 40 osób; ilość przedstawicieli zależy od liczebności diecezji;
- e) dyrektorzy Państwowych Prawosławnych Liceów Teologicznych znajdujących się w obrębie diecezji;
- f) członkowie Konsystorza Diecezjalnego;
- g) misjonarz diecezjalny;
- h) przedstawiciel klasztoru lub klasztorów diecezji, wyznaczony przez Biskupa Diecezjalnego;
- i) dwaj członkowie Głównej Komisji Kontrolującej z danej diecezji.

§ 3.

W celu przeprowadzenia wyborów przedstawicieli do zebrania diecezjalnego (§ 2 lit. d) diecezję dzieli się na okręgi wyborcze, których ilość i granice ustala Metropolita w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek właściwego Biskupa Diecezjalnego.

§ 4.

Wybory przedstawicieli duchowieństwa parafialnego i wiernych do zebrania diecezjalnego odbywają się co 5 lat w okręgowych zgromadzeniach wyborczych.

§ 5.

W każdym okręgu wyborczym zgromadzenia wyborcze odbywają się w dwóch oddzielnych, osobno zwoływanych kuriach:

- a) kurii duchownej, wybierającej spośród swego grona 1 przedstawiciela i 1 zastępcę,

- b) kurii świeckiej, wybierającej spośród swego grona 2 przedstawicieli i 2 zastępców.

Zgromadzenie wyborcze kurii duchownej składa się ze wszystkich kapłanów i diakonów, zajmujących na terenie danego okręgu wyborczego ustalone stanowiska kościelne.

Zgromadzenie wyborcze kurii świeckiej składa się ze świeckich przedstawicieli parafii danego okręgu wyborczego, po 1 przedstawicielu od każdej parafii, wybranych przez właściwe zebrania parafialne zgodnie z odpowiednimi przepisami Statutu Parafialnego.

§ 6.

Biskup Diecezjalny wyznacza w porozumieniu z właściwym wojewodą:

1) dzień wyborów świeckich przedstawicieli parafii do okręgowych zgromadzeń wyborczych oraz

2) miejsce i dzień zgromadzeń okręgowych kurii duchownych i świeckich dla dokonania wyborów przedstawicieli do zebrania diecezjalnego.

Terminy powyższe Biskup Diecezjalny ogłasza w urzędowym organie diecezji, tak aby między datą wyborów na zgromadzeniach okręgowych kurii świeckich, a datą wyboru delegatów do tych zgromadzeń przez zebrania parafialne upłynęło nie mniej niż 2 i nie więcej niż 4 tygodnie.

§ 7.

Wybory w okręgowych zgromadzeniach wyborczych w kurii duchownej i kurii świeckiej powinny być dokonane wyznaczonego dnia.

Pomiędzy dniem, wyznaczonym na wybory w zgromadzeniu wyborczym kurii duchownej, a dniem, wyznaczonym na wybory w zgromadzeniu okręgowym kurii świeckiej, powinno upłynąć przynajmniej 5 dni.

§ 8.

Okręgowe zgromadzenie wyborcze kurii duchownej oraz kurii świeckiej zwołuje na zasadzie zarządzenia Biskupa Diecezjalnego jeden z wyznaczonych przez niego dziekanów, urzędujących w obrębie właściwego okręgu wyborczego lub okręgu sąsiedniego.

§ 9.

O miejscu, dniu i godzinie odbycia okręgowych zgromadzeń wyborczych wyznaczony dziekan zawiadamia pisemnie i za potwierdzeniem odbioru, osoby, mające wziąć w nich udział, przynajmniej na 14 dni przed terminem. Równocześnie umieszcza o tym w każdej świątyni parafialnej, oraz w organie diecezjalnym odpowiednie obwieszczenie.

§ 10.

Okręgowe zgromadzenie wyborcze każdej kurii pod przewodnictwem właściwego dziekana

na (§ 8) wybiera spośród swego grona zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym przewodniczącego, dwóch asesorów i sekretarza.

Przewodniczący okręgowego zgromadzenia wyborczego:

- a) kieruje wyborami,
- b) czuwa, by na zgromadzeniu nie były poruszane żadne sprawy poza sprawą wyboru przedstawicieli,
- c) czuwa nad godnym i przystojnym prowadzeniem wyborów,
- d) przywołuje do porządku osoby, naruszające normalny przebieg wyborów, a po trzech upomnieniach usuwa je ze zgromadzenia,
- e) zamyka zgromadzenie.

Sekretarz okręgowego zgromadzenia wyborczego prowadzi protokół wyborów oraz przygotowuje odpowiednie zaświadczenia dla osób, wybranych do zebrania diecezjalnego.

§ 11.

Okręgowe zgromadzenia wyborcze każdej kurii są ważne w pierwszym terminie w obecności co najmniej połowy osób uprawnionych do udziału w nich; w drugim terminie wyznaczonym tegoż dnia po upływie 2 godzin — zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość uczestników, co powinno być zaznaczone w zawiadomieniach i obwieszczeniach, przewidzianych w § 9.

§ 12.

Wybory w okręgowych zgromadzeniach wyborczych obu kuryj odbywają się w głosowaniu imiennym i tajnym na kandydatów, zgłoszonych na piśmie na ręce przewodniczącego przez co najmniej 5 obecnych członków zgromadzenia.

W głosowaniu każdy uczestnik zgromadzenia bierze udział osobiście i ma tylko jeden głos.

Wywołany w celu oddania głosu członek zgromadzenia otrzymuje z rąk przewodniczącego kopertę, zaopatrzoną w pieczęć przewodniczącego dziekana. Do tej koperty wywołany członek zgromadzenia wkłada kartkę z imionami i nazwiskami kandydatów, po czym oddaje ją przewodniczącemu, który w obecności głosującego składa ją do urny, należycie opieczętowanej. O ile w konercie okaże się więcej niż jedna kartka lub jeśli kartka będzie zawierała jakiegokolwiek skreślenia i dopiski — głos uważa się za nieważny.

Za wybrane uważa się osoby, które otrzymały przy bezwzględnej większości głosów obecnych członków zgromadzenia największą ilość głosów. W razie nieotrzymania przez kandydatów tej większości przewodniczący zarządza powtórne głosowanie przy czym za wybrane uważa się osoby, które otrzymały względną większość głosów. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie.

Po dokonaniu wyboru przedstawicieli do zebrania diecezjalnego, zgromadzenia okręgowe w ten sam sposób obierają ich zastępców.

§ 13.

Na członków zebrania diecezjalnego mogą być wybrane osoby, które:

- a) są znane ze swej pobożności i nienagannego trybu życia oraz corocznie przystępują do spowiedzi i komunii św.,
- b) są znane ze swego przywiązania do wiary prawosławnej i wierności dla Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
- c) posiadają obywatelstwo polskie,
- d) ukończyły 35 lat życia,
- e) nie są pozbawione praw publicznych i nie były karane sędownie za przestępstwa hańbiące i przeciwpaństwowe oraz nie znajdują się pod śledztwem za tego rodzaju przestępstwa.

§ 14.

O dokonanych wyborach w okręgowych zgromadzeniach wyborczych obu kuryj spisuje się w języku polskim protokoły, które podpisują: przewodniczący i sekretarz oraz dwaj asesorowie.

Odpisy protokołów przesyła się Biskupowi Diecezjalnemu oraz właściwym Urzędem Wojewódzkim.

§ 15.

Osoby, wybrane w okręgowych zgromadzeniach wyborczych do zebrania diecezjalnego, otrzymują odpowiednie zaświadczenia w języku polskim, podpisane przez przewodniczącego zgromadzenia i sekretarza oraz opatrzone pieczęcią dziekana. Odpisy tych zaświadczeń przewodniczący zgromadzenia przedstawia bezwzględnie po dokonaniu wyborów Biskupowi Diecezjalnemu.

§ 16.

Zażalenia przeciwko dokonany wyborom może składać każdy członek zgromadzenia w ciągu 3 dni za pośrednictwem właściwego dziekana na ręce Biskupa Diecezjalnego, jako przewodniczącego zebrania diecezjalnego.

§ 17.

Okręgowe zgromadzenia wyborcze obu kuryj odbywają się w świątyni lub innym zamkniętym odpowiednim pomieszczeniu. Zgromadzenie poprzedza nabożeństwo z odpowiednią nauką, a kończy wspólna modlitwa.

§ 18.

Zebranie diecezjalne współdziała z Biskupem Diecezjalnym w sprawach, dotyczących wzmocnienia i rozwoju życia religijno-moralnego w diecezji oraz w sprawach zarządu majątkiem diecezjalnym.

W szczególności do zadań zebrania diecezjalnego należy:

- 1) omawianie zagadnień życia religijnego w diecezji i przedstawianie w tym względzie odpowiednich wniosków władzom duchownym,
- 2) rozważanie spraw oświaty religijnej wśród wiernych,
- 3) popieranie działalności dobroczynnej o charakterze ogólnodiecezjalnym,
- 4) ustalanie wysokości opłat (taksy), które mogą być pobierane za spełnianie posług religijnych,
- 5) ustalanie wysokości i terminu płatności składek, przypadających od poszczególnych parafii na cele ogólnodiecezjalne,
- 6) zatwierdzanie budżetów diecezjalnych oraz budżetów poszczególnych instytucji diecezjalnych jako też przyjmowanie do wiadomości i sprawdzanie tych budżetów,
- 7) uchwalanie subwencji i pożyczek dla instytucji kościelnych,
- 8) omawianie spraw nabycia, zbycia i użytkowania majątków nieruchomości wszystkich instytucji diecezjalnych,
- 9) omawianie spraw, dotyczących przedsiębiorstw diecezjalnych, oraz składanie Biskupowi wniosków w tych sprawach,
- 10) rozpatrywanie i rozstrzyganie spraw, dotyczących diecezjalnych wydawnictw religijnych,
- 11) rozpatrywanie zażaleń na wybory w zgromadzeniach okręgowych.

§ 19.

Zebranie diecezjalne dokonywa wyborów:

- 1) przedstawicieli do Soboru Elekcyjnego i do Głównej Komisji Kontrolującej,
- 2) kandydatów na Biskupa Diecezjalnego,
- 3) członków Diecezjalnej Komisji Rewizyjnej,
- 4) kandydatów na członków Konsystorza Diecezjalnego.

§ 20.

Zebrania diecezjalne są: zwyczajne, nadzwyczajne i elekcyjne.

§ 21.

Zwyczajne zebranie diecezjalne zwołuje się raz do roku najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego.

Datę zwołania zwyczajnego zebrania diecezjalnego oraz porządek dzienny ustala Biskup Diecezjalny. Porządek dzienny zwyczajnego zebrania diecezjalnego obejmuje:

- a) sprawy, przedstawione przez Biskupa Diecezjalnego,
- b) wnioski, zgłoszone przez co najmniej 10 członków zebrania; wnioski te powinny być zgłaszane na piśmie wraz z podpisem wnioskodawców nie później niż w tydzień przed terminem zebrania.

§ 22.

Nadzwyczajne zebranie diecezjalne zwołuje się:

- a) według uznania Biskupa Diecezjalnego,
- b) na skutek wniosku co najmniej 20 członków zebrania; wniosek winien wskazywać przedmiot obrad zebrania, które zostaje w tym przypadku zwołane nie później niż w 3 miesiące po otrzymaniu wniosku przez Biskupa.

§ 23.

Elekcyjne zebranie diecezjalne zwołuje się:

- a) na skutek zarządzenia zastępcy Metropolity, wydanego na podstawie orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej, w celu dokonania wyboru przedstawicieli do Soboru Elekcyjnego,
- b) na skutek zarządzenia Metropolity lub jego zastępcy w celu przedstawienia kandydatów na Biskupa Diecezjalnego.

Datę zwołania elekcyjnego zebrania diecezjalnego ustala ta władza kościelna, która zarządziła zwołanie zebrania.

§ 24.

Zebrania diecezjalne zwyczajne, nadzwyczajne oraz elekcyjne zwołuje i przewodniczy na nich Biskup Diecezjalny, a w razie jego nieobecności Biskup-Wikariusz, jeżeli diecezja go posiada, lub inny biskup, wyznaczony przez Metropolite.

Biskup Diecezjalny może zlecić prowadzenie zebrania Biskupowi - Wikariuszowi.

§ 25.

O dniu i godzinie zebrania diecezjalnego Biskup Diecezjalny lub jego zastępca zawiadamia pisemnie i za potwierdzeniem odbioru członków zebrania przynajmniej na 14 dni przed terminem, przesyłając zarazem członkom porządek dzienny obrad a równocześnie zamieszcza o tym odpowiedni komunikat w organie diecezjalnym.

§ 26.

Zebrania diecezjalne odbywają się w siedzibie Biskupa Diecezjalnego, w soborze katedralnym lub innym odpowiednim pomieszczeniu zamkniętym.

Zebranie poprzedza nabożeństwo z odpowiednią nauką a kończy wspólna modlitwa.

§ 27.

Przewodniczący zebrania diecezjalnego:

- a) otwiera i zamyka zebranie,
- b) wyznacza terminy posiedzeń plenarnych zebrania i jego komisji,
- c) kieruje obradami i głosowaniem,

- d) uchyla spod obrad sprawy, nie należące do właściwości zebrania i nie będące na porządku dziennym,
- e) czuwa nad godnym zachowaniem się poszczególnych członków i zarządza usunięcie z zebrania osób naruszających normalny przebieg obrad lub zakłócających spokój i porządek,
- f) zarządza przerwy podczas posiedzeń,
- g) ogranicza czas trwania przemówień,
- h) pozbawia głosu członków, nie stosujących się do jego zarządzeń.

Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

§ 28.

Zebranie diecezjalne wybiera ze swego grona: dwóch zastępców przewodniczącego, jednego spośród członków duchownych, a drugiego spośród świeckich, oraz dwóch sekretarzy, jednego spośród duchowieństwa, a drugiego spośród wiernych. Zastępcy przewodniczącego pomagają mu w kierowaniu obradami i przeprowadzaniu głosowania; do sekretarzy należy prowadzenie protokołów posiedzeń i kierowanie czynnościami kancelarii.

§ 29.

Członkowie zebrania diecezjalnego są obowiązani regularnie uczęszczać na posiedzenia i brać czynny udział w pracach zebrania. W razie nieusprawiedliwionej nieobecności członka na trzech z rzędu posiedzeniach zebranie może go na wniosek przewodniczącego skreślić ze swego grona większością 2/3 obecnych na posiedzeniu.

§ 30.

W razie śmierci, ustąpienia, długotrwałej choroby, utraty prawa wybieralności lub skreślenia członka z listy członków zebrania diecezjalnego na jego miejsce wchodzi zastępca.

§ 31.

Do prawomocności uchwał zebrania diecezjalnego konieczna jest obecność przynajmniej połowy wszystkich członków zebrania.

§ 32.

Na posiedzeniu zebrania diecezjalnego mogą być rozpatrywane tylko sprawy, objęte porządkiem dziennym.

Sprawy, nie objęte porządkiem dziennym, mogą być rozpatrywane za zgodą większości zebrania na jednym z następnych posiedzeń, jeżeli są zgłoszone na piśmie na ręce przewodniczącego i podpisane przynajmniej przez 10 uczestników zebrania.

§ 33.

Uchwały zebrania diecezjalnego zapadają w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów.

§ 34.

Uchwały zebrania diecezjalnego z wyjątkiem aktów wyboru (§ 19) wymagają zatwierdzenia Biskupa Diecezjalnego. W razie niezatwierdzenia uchwały zebranie diecezjalne może odwołać się do Sw. Soboru Biskupów, którego decyzja w tym względzie jest ostateczna.

§ 35.

Uchwały zebrania diecezjalnego właściwy Biskup Diecezjalny przekazuje do wykonania Konsystorzowi Diecezjalnemu.

§ 36.

Wyboru przedstawicieli od diecezji do Soboru Elekcyjnego dokonywa elekcyjne zebranie diecezjalne zgodnie ze Statutem Wewnętrznym i przepisami ordynacji wyborczej do Soboru Elekcyjnego.

§ 37.

Wyboru przedstawicieli diecezji do Głównej Komisji Kontrolującej dokonywa zebranie diecezjalne zgodnie ze Statutem Wewnętrznym i przepisami o Głównej Komisji Kontrolującej.

§ 38.

Wyboru członków Diecezjalnej Komisji Rewizyjnej dokonywa zebranie diecezjalne spośród swych członków zgodnie ze Statutem Wewnętrznym.

Członkiem Komisji Rewizyjnej może być osoba, nie zajmująca żadnego stanowiska w ogólnodiecezjalnym zarządzie kościelnym, ani też w podległych temu zarządowi instytucjach ogólnodiecezjalnych.

§ 39.

Wyboru przedstawicieli do Soboru Elekcyjnego i do Głównej Komisji Kontrolującej oraz członków Diecezjalnej Komisji Rewizyjnej dokonywa zebranie diecezjalne w głosowaniu imiennym i tajnym na kandydatów, zgłoszonych na piśmie na ręce przewodniczącego przez co najmniej 1/5 uczestników zebrania. Przy głosowaniu stosuje się odpowiednio przepisy § 12.

§ 40.

W ciągu 6 tygodni od dnia opróżnienia katedry Biskupa Diecezjalnego, Metropolita lub jego zastępca zwołuje elekcyjne zebranie diecezjalne dla wyboru trzech kandydatów na Biskupa Diecezjalnego (§ 19 pkt 2). Kandydatury są zgłaszane na piśmie na ręce przewodniczącego przez co najmniej 1/5 uczestników zebrania.

Przed przystąpieniem do wyboru przewodniczący zebrania diecezjalnego upewnia się u właściwego wojewody, czy nie zachodzą sprzeczny ze względów państwowych co do którejkolwiek ze zgłoszonych kandydatur.

W razie założenia sprzeciwu zgłoszona kandydatura nie może być głosowana. Wybory są dokonywane w głosowaniu imiennym i tajnym, zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie.

§ 41.

Warunki, którym powinien odpowiadać kandydat na Biskupa Diecezjalnego, są następujące:

- a) wierność dla Sw. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
- b) odpowiednie przygotowanie teologiczne,
- c) przynależność do stanu zakonnego,
- d) odpowiednie zalety duchowe,
- e) obywatelstwo polskie.

§ 42.

W celu wyboru członka Konsystorza Diecezjalnego Biskup Diecezjalny lub też jego zastępca zwołuje zebranie diecezjalne. Kandydatury zgłaszane są na piśmie na ręce przewodniczącego przez co najmniej 10 uczestników zebrania. Przed przystąpieniem do wyboru 3 kandydatów przewodniczący zebrania diecezjalnego upewnia się u właściwego wojewody, czy nie zachodzą sprzeciwu ze względów państwowych co do którejkolwiek ze zgłoszonych kandydatów. W razie założenia sprzeciwu zgłoszona kandydatura nie może być głosowana. Za wybranych kandydatów uważane są osoby, które otrzymały w głosowaniu imiennym i tajnym względną większość głosów obecnych członków. W razie równości głosów przewodniczący zarządza powtórne głosowanie.

§ 43.

Warunki, którym powinien odpowiadać kandydat na członka Konsystorza Diecezjalnego, są następujące:

- a) wierność dla Sw. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
- b) ukończenie co najmniej średniego ogólnokształcącego zakładu naukowego w Polsce,
- c) w stosunku do kandydatów spośród osób duchownych, sprawowanie czynności na ustalonym stanowisku w jednej z diecezji przynajmniej w ciągu 5 lat,
- d) nienaganność i przykładowość życia,
- e) obywatelstwo polskie,
- f) wiek co najmniej 35 lat.

§ 44.

Zebranie diecezjalne może przedstawić Biskupowi Diecezjalnemu wniosek o zwolnienie członka Konsystorza Diecezjalnego zgodnie ze Statutem Wewnętrzny. Wniosek zgłaszany jest na piśmie na ręce przewodniczącego przez co najmniej 20 członków zebrania.

§ 45.

Celem zbadania, przygotowania i opracowania spraw podlegających rozpatrzeniu na plenarnym posiedzeniu zebrania diecezjalnego, zebranie to może wyłaniać spośród swych członków komisje. Wyboru członków komisji dokonywa zebranie zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym.

Komisja wybiera ze swojego grona przewodniczącego, sekretarza i referenta.

Komisja przedstawia zebraniu diecezjalnemu w każdej rozpatrywanej sprawie pisemny referat, podpisany przez przewodniczącego, sekretarza i referenta. Na żądanie poszczególnych członków komisji do referatu dołącza się ich odrębne zdania.

§ 46.

Zebranie diecezjalne wybiera spośród swych członków komisję mandatową, złożoną z 5 osób: 2 duchownych i 3 świeckich, celem sprawdzenia zaświadczeń, przedstawionych przez osoby wybrane na członków zebrania, oraz w celu rozpatrzenia zażaleń na nieprawidłowości wyborcze i przygotowania w tej sprawie wniosków dla zebrania diecezjalnego.

§ 47.

Z każdego posiedzenia zebrania diecezjalnego sekretarze spisują protokół.

Zdania odrębne i wnioski mogą być zgłaszane tylko na piśmie. Zdania te i wnioski dołącza się do protokołu odpowiedniego posiedzenia.

Protokoły posiedzeń zebrania diecezjalnego podpisuje prezydium, najpóźniej nazajutrz po odbytym posiedzeniu.

Protokół posiedzenia zebrania diecezjalnego zwyczajnego i nadzwyczajnego odczytuje się na następnym posiedzeniu zebrania.

Protokoły z posiedzeń zebrania diecezjalnego i jego komisji spisuje się w języku polskim.

§ 48.

Każde posiedzenie zebrania i jego komisji poprzedza i kończy wspólna modlitwa.

§ 49.

Przez czas trwania zebrania diecezjalnego, zebranie to korzysta z pomocy kancelarii Konsystorza Diecezjalnego.

Załącznik do § 54.

REGULAMIN DIECEZJALNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ.

§ 1.

Diecezjalna Komisja Rewizyjna jest organem zebrania diecezjalnego, powołanym do wykonywania rewizji pod względem gospodarczym i finansowym we wszystkich dziedzinach administracji kościelnej w danej diecezji.

§ 2.

Zakres działalności Komisji obejmuje wszystkie instytucje, zakłady i organy kościelne danej diecezji.

§ 3.

Komisja składa się z 3 członków: 2 duchownych i 1 świeckiego, wybranych na lat 5 przez zebranie diecezjalne i zatwierdzonych przez Biskupa Diecezjalnego.

Ponadto zebranie diecezjalne wybiera 4 zastępców: 2 duchownych i 2 świeckich.

§ 4.

Członkiem Komisji i jego zastępcą może być każda osoba, posiadająca prawo obieralności do zebrania diecezjalnego oraz świadectwo ukończenia co najmniej szkoły średniej lub seminarium duchownego.

Nie mogą wchodzić w skład Komisji osoby duchowne, które poza swymi czynnościami duszpastersko - administracyjnymi pełnią jeszcze inne czynności, wynagradzane z funduszków lub dochodów kościelnych jako też instytucyj, podlegających kontroli Komisji, jak również osoby, zajmujące płatne stanowisko w zarządzie kościelnym.

§ 5.

Komisja wybiera przewodniczącego spośród swych członków duchownych i sekretarza spośród członków świeckich.

§ 6.

Przewodniczący Komisji: a) zwołuje Komisję, b) kieruje jej obradami i czynnościami, c) wyznacza terminy przeprowadzania rewizyj.

§ 7.

Przewodniczący zwołuje Komisję z własnej inicjatywy lub na żądanie członka Komisji.

§ 8.

Posiedzenia Komisji są ważne przy obecności wszystkich członków. Uchwały Komisji padają zwykłą większością głosów.

§ 9.

Każdemu członkowi Komisji służy prawo złożenia odrębnego zdania, które powinno być uzasadnione i dołączone do protokołu posiedzenia Komisji. Zdania odrębne należy złożyć na piśmie najpóźniej nazajutrz po ustnym zgłoszeniu.

§ 10.

Z każdego posiedzenia Komisji sporządza się w języku polskim protokół, który na tymże posiedzeniu podpisują uczestnicy posiedzenia.

Protokoły wpisuje się do specjalnej księgi protokołów, przechowywanej w kancelarii Konsystorza.

Odpis każdego protokołu przewodniczący składa Biskupowi Diecezjalnemu w ciągu trzech dni od odbycia danego posiedzenia.

§ 11.

Sekretarz Komisji prowadzi szczegółowy protokół czynności, przygotowuje materiały na posiedzenia Komisji, układa projekt sprawozdań rocznych oraz załatwia bieżącą korespondencję.

§ 12.

W razie dłuższej choroby lub nieobecności członka Komisji obowiązki jego pełni zastępca.

W razie dłuższej choroby przewodniczącego Komisji lub w ogóle niemożności pełnienia przez niego swych funkcji, wszystkie jego uprawnienia i obowiązki przechodzą na drugiego duchownego członka Komisji.

§ 13.

Pierwszeństwo zastępstwa członków Komisji ustala się stosownie do liczby głosów, otrzymanych przy wyborze, a w razie równości głosów — według starszeństwa wieku.

§ 14.

Czynności Komisji polegają na badaniu legalności i prawidłowości wykonania budżetu i w ogóle gospodarki finansowej, a zwłaszcza:

- 1) badania umów i wszelkich zobowiązań,
- 2) rewizji kas i rachunkowości,
- 3) rewizji składów, inwentarzy i stanu majątkowego,
- 4) sprawdzaniu ilości i jakości robót budowlanych i innych.

§ 15.

Komisji Rewizyjnej służy prawo w każdym czasie: 1) badania wszystkich ksiąg, rejestrów, dzienników oraz wszelkich aktów i dokumentów, dotyczących gospodarki finansowej wszystkich instytucyj, objętych zakresem działalności Komisji, 2) żądania od przedstawicieli tychże instytucyj, w terminie, wyznaczonym według własnego uznania, wszelkich wyjaśnień, potrzebnych do sprawdzenia dowodów rachunkowych i zestawień, 3) żądania nadesłania ksiąg, dzienników oraz wszelkich aktów, dowodów rachunkowych i dokumentów.

§ 16.

W ciągu 45 dni od ukończenia danego roku budżetowego Komisja jest obowiązana złożyć na piśmie zebraniu diecezjalnemu swą umotywowaną opinię o wykonaniu budżetu diecezjalnego w ubiegłym okresie sprawozdawczym.

§ 17.

Komisja przeprowadza rewizję na skutek zarządzenia przewodniczącego; przewodniczący jest obowiązany wydać takie zarządzenie na skierowane do niego:

- 1) żądanie Biskupa Diecezjalnego,
- 2) wnioski: a) jednego z członków Komisji, b) przynajmniej $\frac{1}{4}$ członków zebrania diecezjalnego, c) Głównej Komisji Kontrolującej.

§ 18.

Komisja co roku przedstawia zebraniu diecezjalnemu szczegółowe sprawozdanie ze swych czynności, dokonanych w ciągu roku budżetowego.

Po przyjęciu przez zebranie diecezjalne tego sprawozdania należy je ogłosić w najbliższym numerze właściwego organu diecezjalnego.

§ 19.

O przebiegu rewizji spisuje się szczegółowy protokół, sporządzony na miejscu w 4 egzemplarzach. Protokół podpisują w ostatnim dniu dokonywania rewizji wszyscy wykonywający rewizję oraz przedstawiciel instytucji rewidowanej. O odmowie podpisania protokołu przez przedstawiciela instytucji rewidowanej należy uczynić wzmiankę w protokole.

Jeden egzemplarz sporządzonego protokołu Komisja zatrzymuje u siebie, drugi pozostawia w aktach instytucji rewidowanej, trzeci przesyła Biskupowi Diecezjalnemu, a czwarty Głównej Komisji Kontrolującej.

§ 20.

Komisja może powoływać rzeczoznawców do wykonania określonych prac lub udzielania informacji i wyjaśnień. Prace rzeczoznawców oraz udzielane przez nich informacje i wyjaśnienia są dołączane do protokołu.

§ 21.

Komisja korzysta z pomocy kancelarii Konsystorza i jego archiwum.

Korespondencję Komisji podpisuje jej przewodniczący.

§ 22.

Fundusze na potrzeby, związane z czynnościami Komisji, uchwała corocznie zebranie diecezjalne i wstawia je do budżetu.

§ 23.

Kredyty na diety i koszta podróży członków Komisji będą każdorazowo asygnowane na ręce przewodniczącego Komisji zarządzeniem Biskupa Diecezjalnego, jako przewodniczącego zebrania diecezjalnego.

Załącznik do § 65.

STATUT PARAFIALNY ŚW. POLSKIEGO AUTOKEFALICZNEGO KOŚCIOŁA PRAWOSŁAWNEGO.

I. Postanowienia ogólne.

§ 1.

Parafia Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego jest podstawową jednostką duszpasterską i administracyjną w diecezji. Składa się ona z duchowieństwa i wiernych przy świątyni parafialnej i znajduje się pod kanoniczną jurysdykcją Biskupa Diecezjalnego oraz pod kierownictwem proboszcza, mianowanego przez tegoż Biskupa.

§ 2.

Zadaniem parafii jest staranie się, by wierni zamieszkali na jej obszarze i zjednoczeni wiarą Chrystusową, modlitwą, Sakramentami św. i dyscypliną kościelną mieli możliwość za pośrednictwem swego duszpasterza i pod jego przewodnictwem umacniać się w nauce i cnotcie chrześcijańskiej, uzyskiwać łaskę uświęcającą w Sakramentach św. i przez to dążyć do doskonałości chrześcijańskiej oraz zbawienia wiecznego.

Poza tym do zadań parafii należy spełnianie czynności administracyjnych, wynikających z przepisów kościelnych i państwowych.

§ 3.

Na czele parafii stoi proboszcz, wykonywający swe czynności pod zwierzchnictwem Biskupa Diecezjalnego.

W większych parafiach pomocnikami proboszczów są wikariusze i diakoni.

§ 4.

W każdej parafii znajduje się świątynia parafialna, którą zarządza proboszcz.

W parafiach oprócz świątyni parafialnej mogą znajdować się inne świątynie lub kaplice, którymi również zarządza proboszcz.

§ 5.

Tworzenie nowych parafii oraz zmiana ich granic, łączenie lub zwinięcie parafii następuje na mocy decyzji Biskupa Diecezjalnego zgodnie z przepisami kościelnymi i po zapoznaniu się z życzeniami ludności.

Utworzenie nowej parafii jest uzależnione:

- a) od warunków lokalnych oraz od ilości wiernych, uzasadniającej potrzebę nowej parafii,
- b) od zapewnienia należytych środków materialnych do założenia parafii i jej utrzymania.

Zmiana granic i łączenie parafii są uwarunkowane istotnymi potrzebami lokalnymi i wymaganiami pracy duszpasterskiej.

W razie niedostatecznej liczby wiernych lub braku środków materialnych do należytego utrzymywania parafii może nastąpić jej zwinięcie.

§ 6.

W wypadku zwinięcia parafii świątynie i kaplice, znajdujące się na terenie tej parafii, przechodzą wraz z całym majątkiem nieruchomości i ruchomym pod bezpośredni zarząd Biskupa Diecezjalnego, który po wysłuchaniu opinii konsystorza i zebrania diecezjalnego, przeznaczają je innej parafii lub innym parafiom diecezji.

§ 7.

Każda parafia posiada swą pieczęć według wzoru, ustalonego przez Św. Sobór Biskupów.

Pieczęć tę przechowuje proboszcz, który też jedynie może ją przykładać na dokumentach parafialnych.

II. Świątynie.

§ 8.

Świątynie parafii wraz z ich zewnętrznym otoczeniem i wszystkim co się w nich znajduje, powinny być utrzymywane w stanie, odpowiadającym godności domów Bożych.

Troska o należyte utrzymywanie świątyń, znajdujących się na terenie parafii, jest obowiązkiem kleru parafialnego i parafian.

§ 9.

Świątynie wznosi się, przebudowuje i odnawia za pozwoleniem Biskupa Diecezjalnego i zgodnie z przepisami kościelnymi oraz z zachowaniem właściwych przepisów państwowych.

§ 10.

W razie nieposiadania przez parafian dostatecznych środków na budowę, przebudowę lub odnowienie świątyni mogą być udzielane z zachowaniem właściwych przepisów państwowych zezwolenia na zbiórkę:

- a) w granicach diecezji — przez właściwego Biskupa Diecezjalnego,
- b) w granicach innych diecezji — przez właściwych Biskupów Diecezjalnych za zgodą Metropolity.

§ 11.

W razie zniszczenia świątyni miejsce, które ona zajmowała, winno być należyście zabezpieczone przez ogrodzenie i wzniesienie krzyża.

§ 12.

Cmentarze oraz świątynie cmentarne i kościoły są zarządzane zgodnie z prawami kościel-

nymi przy zachowaniu przepisów państwowych o cmentarzach.

III. Kler parafialny.

§ 13.

Kler parafialny składa się z kapłanów, diakonów i psalmistów. Przy każdej świątyni parafialnej będą z reguły 2 stanowiska: kapłana i psalmisty, przy czym ilość ta może być decyzją Biskupa Diecezjalnego zwiększona stosownie do rzeczywistych potrzeb o jednego kapłana-wikariusza i o jednego diakona lub psalmistę.

Stanowisko diakona lub psalmisty nie może być obsadzone przez kapłana. Wyjątki w tym względzie są dopuszczalne z powodu: a) przeniesienia na stanowisko psalmisty w drodze kariery, b) choroby lub kalectwa, uniemożliwiających sprawowanie czynności kapłańskich.

§ 14.

Proboszczem może być jedynie duchowny, posiadający święcenia kapłańskie, odznaczający się pobożnym, nienagannym życiem, odpowiednim wykształceniem, roztropnością i gorliwością duszpasterską, wiernością dla Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz umiejętnością zarządzania parafią.

Proboszcz jest przełożonym duchowieństwa i służby kościelnej swej parafii i wraz z nimi jest odpowiedzialny przed Bogiem i swym Biskupem za należyty stan parafii pod względem ducha i oświecenia religijnego oraz doskonalenia się moralnego.

Proboszcz, stojąc na czele parafii, jest jej zarządcą stosownie do § 65 Statutu Wewnętrznego i sprawuje pieczęć nad całokształtem życia religijnego i kościelnego swej parafii oraz przestrzega racjonalnego prowadzenia gospodarki kościelnej, rachunkowości, czynności kancelaryjnych oraz aktów i ksiąg, przewidzianych dla urzędów parafialnych.

Proboszcz wchodzi w swe prawa i obowiązki po otrzymaniu dekretu nominacyjnego od właściwego Biskupa Diecezjalnego i po wprowadzeniu na stanowisko przez właściwego dziekana.

§ 15.

Jeżeli przy proboszczu znajduje się wikariusz, sprawuje on obowiązki pomocnika proboszcza we wszystkich jego czynnościach, według zleceń i wskazówek proboszcza.

§ 16.

W razie choroby lub nieobecności proboszcza zastępuje go jego wikariusz, o ile parafia go posiada, lub kapłan, wyznaczony przez właściwego Biskupa Diecezjalnego.

§ 17.

Diakon jest najbliższym pomocnikiem kapłana przy odprawianiu nabożeństwa oraz przy wykonywaniu posług religijnych.

§ 18.

Zadaniem psalmisty jest:

- a) śpiewanie i czytanie modlitw podczas nabożeństw oraz przy spełnianiu posług religijnych,
- b) organizowanie i prowadzenie chóru.

§ 19.

Proboszczowie oraz ich pomocnicy (kapłani, diakoni i psalmiści) są obowiązani, zgodnie z przepisami kościelnymi, zaspakajać religijne i moralne potrzeby swoich parafian. Za posługi religijne może być pobierana opłata, ustalona na podstawie uchwały zebrania diecezjalnego przez Biskupa Diecezjalnego.

Dochody, uzyskane za zbiorowe spełnianie posług religijnych, są przechowywane w świątyni lub w innym miejscu w osobnej skarbonce. Dochody te są obliczane co miesiąc wspólnie przez wszystkich członków duchowieństwa oraz służby kościelnej i dzielone pomiędzy poszczególne osoby zgodnie z zasadami, ustanowionymi przez Św. Sobór Biskupów.

Oprócz dochodów, otrzymywanych za wspólne dokonywanie posług religijnych, kapłani, diakoni i psalmiści mogą otrzymywać jeszcze opłaty indywidualne za spełnianie przez siebie posług religijnych. Wykaz posług religijnych, za które mogą być pobierane opłaty indywidualne na rzecz poszczególnych osób, ustala Św. Sobór Biskupów.

§ 20.

Członkowie kleru parafialnego mogą opuścić swą parafię za zezwoleniem proboszcza nie dłużej jak na 6 dni; proboszcz, wydalając się ze swej parafii na czas do 3 dni, powinien o tym zawiadomić dziekana. Urlopów do 2 tygodni udziela dziekan, dłuższych zaś — Biskup Diecezjalny.

IV. Parafianie.

§ 21.

Przynależność parafialną nabywa się przez stałe zamieszkanie w obrębie parafii przynajmniej w ciągu dwóch lat.

Zona przy mężu i dzieci do pełnoletności dzieli przynależność parafialną męża i ojca, dzieci nieślubne — przynależność parafialną matki.

§ 22.

Przynależność parafialną traci się przez:

- a) opuszczenie danej parafii na przeciąg przynajmniej 2 lat,

- b) nabycie przynależności do innej parafii,
- c) odstąpienie od wiary prawosławnej,
- d) wyłączenie z Kościoła Prawosławnego (anatemą).

§ 23.

Parafianie są obowiązani przyczyniać się:

- a) do konserwacji i należytego utrzymywania świątyni, budynków kościelnych oraz cmentarzy,
- b) do ochrony mienia kościelnego,
- c) do utrzymywania duchowieństwa parafialnego i służby kościelnej,
- d) do pokrywania kosztów, związanych ze służbą Bożą, utrzymywaniem i konserwacją świątyni, budynków kościelnych, cmentarzy itd. oraz potrzebami parafii,
- e) do rozwoju dobroczynności.

Poza tym parafianie powinni współpracować z duchowieństwem parafialnym w rozwoju życia religijno - moralnego parafii.

V. Zarząd Parafii.

§ 24.

Stosownie do Statutu Wewnętrznego, parafią zarządza pod kierownictwem Biskupa Diecezjalnego i jego Konsystorza oraz pod nadzorem dziekana, proboszcz przy pomocy członków kleru parafialnego oraz przy udziale starosty kościelnego, zebrania parafialnego i rady parafialnej.

§ 25.

Akta i księgi kościelne w parafii oraz klucze od świątyni, znajdujących się na terenie parafii, przechowywane są u proboszcza.

§ 26.

Proboszcz prowadzi w języku polskim, zgodnie z obowiązującymi przepisami kościelnymi i państwowymi, w dwóch egzemplarzach akta stanu cywilnego (księgi metrykalne) urodzin, ślubów i zgonów, a także sporządza corocznie wykaz poborowych dla przedstawienia właściwym władzom państwowym.

Wymienione powyżej obowiązki proboszcz wykonywa osobiście, jako urzędnik stanu cywilnego i jako taki podlega właściwym przepisom państwowym i bezpośredniemu nadzorowi władz państwowych.

Ponadto proboszcz prowadzi inne wykazy, przewidziane przepisami kościelnymi lub państwowymi.

§ 27.

W każdej parafii prowadzi się na podstawie szczegółowej instrukcji, wydanej przez Św. Sobór Biskupów, odpowiednie księgi i akta a zwłaszcza:

- a) kościelne księgi metrykalne w 2 egzemplarzach,
- b) księgę główną parafialną do wpisywania wszystkich parafian,

- c) kronikę parafialną do zapisywania ważniejszych wydarzeń,
- d) księgę do wpisywania protokołów i uchwał zebrania parafialnego i rady parafialnej,
- e) księgę do wpisywania wszystkich osób, zajmujących w parafii stanowiska kościelne,
- f) księgę zeznań przedślubnych,
- g) księgę rachunkową do wpisywania dochodów i rozchodów kościelnych,
- h) wykaz osób, które przystąpiły do spowiedzi i komunii św.,
- i) dziennik kancelaryjny do zaznaczenia wszelkich pism i dokumentów, przechodzących przez kancelarię,
- j) księgę inwentarzową.

Prowadzenie kancelarii parafialnej należy do proboszcza, a wikariusze, diakoni i psalmiści są obowiązani do pomocy w zakresie, wyznaczonym przez proboszcza.

§ 28.

Proboszcz jest obowiązany za ustaloną opłatą na żądanie ustne lub piśmienne osób uprawnionych wydawać wypisy z ksiąg i aktów kościelnych, zaopatrzone swym podpisem i pieczęcią parafialną.

§ 29.

Po ukończeniu roku kalendarzowego nie później jednak, niż 1 lutego proboszcz składa dziekanowi sprawozdanie roczne o stanie parafii według ustalonego wzoru. Inne sprawozdania i wykazy, ustalone przez Biskupa Diecezjalnego, proboszcz składa za pośrednictwem dziekana w terminach, wyznaczonych przez Biskupa.

§ 30.

Wszelką korespondencję urzędową prowadzi proboszcz.

§ 31.

Starostę kościelnego wybiera zebranie parafialne na lat 3 spośród parafian, którzy:

- a) są znani z pobożności i nienagannego trybu życia, a zwłaszcza przestrzegają pilnie obowiązku corocznej spowiedzi i Komunii św.,
- b) są znani ze swego przywiązania do wiary prawosławnej i wierności dla Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
- c) posiadają obywatelstwo polskie,
- d) posiadają prawo udziału w zebraniach parafialnych,
- e) ukończyli 30 lat życia,
- f) nie są usunięci z grona duchowieństwa lub służby kościelnej,
- g) posiadają umiejętność czytania i pisania.

§ 32.

O dokonanych wyborach starosty kościelnego spisuje się na tymże zebraniu parafialnym

protokół następującej treści: Protokół zebrania parafialnego z dnia 19 . . . ; Zebranie Parafialne Świątyni Prawosławnej p. w. w. powiecie województwie w liczbie osób, zwołane dla dokonania wyborów starosty kościelnego wyżej wymienionej świątyni, obrało na to stanowisko (Imię, nazwisko i stanowisko) , który wybór przyjął.

Następują podpisy:

- a) przewodniczącego zebrania,
- b) obecnych członków kleru parafialnego,
- c) obecnych wyborców na ich żądanie,
- d) obranego starosty kościelnego.

§ 33.

Najpóźniej w ciągu 3 dni po dokonaniu wyboru starosty kościelnego proboszcz przesyła uwierzytelniony przez siebie odpis protokołu obioru do właściwego dziekana, który w ciągu 7 dni od dnia otrzymania przesyła ten odpis wraz ze swą opinią na ręce Biskupa Diecezjalnego w celu otrzymania zatwierdzenia obioru.

Starostowie kościelni mogą przystępować do spełniania swych obowiązków dopiero po zatwierdzeniu obioru przez Biskupa Diecezjalnego i po złożeniu przez nich na ręce dziekana w świątyni przed rozpoczęciem nabożeństwa w obecności duchowieństwa i wiernych przysięgi następującej treści:

„Ja niżej podpisany, obiecuję i przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu na św. Ewangelię i Krzyż Pański, że obowiązki starosty kościelnego będę spełniał z całą sumiennością i gorliwością zgodnie z przepisami, ustanowionymi dla starostów kościelnych, dla dobra i na pożytek Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego i Państwa Polskiego oraz zbawienia swej duszy, pamiętając, że będę zmuszony z czynności swych zdać sprawozdanie przed Bogiem na Sądzie Jego Ostatecznym. Na potwierdzenie tej przysięgi całuję Ewangelię i Krzyż Zbawiciela mego”.

Starosta kościelny, obrany na następne trzylecie, nowej przysięgi nie składa.

§ 34.

W razie niezatwierdzenia przez Biskupa Diecezjalnego obioru starosty kościelnego, proboszcz na podstawie decyzji Biskupa zarządza nowe wybory, które powinny być dokonane w ciągu czterech tygodni od dnia otrzymania decyzji Biskupa Diecezjalnego.

Osoba, wybrana poprzednio na starostę, a nie zatwierdzona przez Biskupa, nie może być powtórnie obrana.

W razie niemożności zatwierdzenia dwóch kolejno przedstawionych kandydatów Biskupowi przysługuje prawo mianowania tymczasowego starosty kościelnego.

§ 35.

Każda świątynia parafialna ma starostę kościelnego. Wszystkie inne świątynie w parafii mogą posiadać osobnych starostów kościelnych, o ile w świątyniach tych są odprawiane nabożeństwa i o ile na wniosek proboszcza zebranie parafialne poweźmie odpowiednią uchwałę.

§ 36.

Wszyscy starostowie kościelni w parafii wchodzi z urzędu w skład rady parafialnej.

§ 37.

Starostą kościelnym można być tylko przy jednej świątyni.

Starosta kościelny może być ponownie obrany na następne trzylecie.

§ 38.

Starostowie kościelni spełniają swe czynności pod kierownictwem proboszcza stosownie do instrukcji, wydanej przez Św. Sobór Biskupów. Obowiązkiem starostów kościelnych jest współdziałanie z klerem parafialnym podczas nabożeństw i uroczystości kościelnych, jako też w pieczy i dozorze nad świątynią i wszystkim, co się w niej znajduje.

§ 39.

Wszelkie wpływy pieniężne na rzecz świątyni przyjmuje proboszcz, lub wyznaczony przez niego wikariusz albo właściwy starosta kościelny; wpływy te wpisuje się do specjalnej księgi rachunkowej za odpowiednim pokwitowaniem. Wpływy te przechowuje starosta kościelny, stosownie do przepisów instrukcji dla starostów kościelnych.

Pieniądże, zebrane na tacę, starosta kościelny jest obowiązany przeliczyć zaraz po skończonym nabożeństwie w obecności dwóch członków rady parafialnej i wpisać do specjalnej księgi rachunkowej. Skarbonki starosta kościelny otwiera w obecności dwóch członków rady parafialnej i po wspólnym przeliczeniu pieniędzy sumę wpisuje do właściwej rubryki tejże księgi.

Po upływie każdego miesiąca starosta kościelny składa radzie parafialnej sprawozdanie rachunkowe ze szczegółowym podaniem poczynionych wydatków oraz wpływów, uzyskanych z ofiar na tacę i do skarbonek, ze sprzedaży świec i innych źródeł.

§ 40.

Klucze od świątyni, nie posiadającej stałego kapłana, mogą być powierzone przez proboszcza staroście tej świątyni, który opiekuje się nią zgodnie z otrzymaną od proboszcza szczegółową instrukcją.

§ 41.

Starostowie kościelni czynią wydatki na kupno świec, oliwy, wina, mąki, kadzidła i na tp. bieżące potrzeby według wskazówek proboszcza, wszelkie zaś inne wydatki — za zgodą rady parafialnej.

§ 42.

Zebranie parafialne może wybrać w razie potrzeby pomocnika starosty z zachowaniem przepisów, ustalonych dla obioru starosty kościelnego.

VI. Zebranie parafialne.

§ 43.

Zwyczajne zebranie parafialne jest zwoływane przez proboszcza przynajmniej 2 razy do roku. Nadzwyczajne zebranie parafialne zwołuje proboszcz:

- a) na skutek zarządzenia Biskupa Diecezjalnego,
- b) na skutek uchwały rady parafialnej,
- c) z własnej inicjatywy,
- d) na żądanie co najmniej 1/5 parafian, mających prawo uczestniczenia w zebraniu parafialnym.

§ 44.

Zebrania parafialne odbywają się w świątyni lub na dziedzińcu kościelnym.

Każde zebranie parafialne poprzedza uroczyste nabożeństwo i kończy wspólna modlitwa.

§ 45.

Prawo brania udziału w zebraniu parafialnym przysługuje wszystkim członkom kleru i służbie kościelnej danej parafii oraz parafianom obojga płci, którzy posiadają obywatelstwo polskie i ukończyli 24 lata życia.

§ 46.

Prawa udziału w zebraniach parafialnych są pozbawieni następujący parafianie:

- a) niepraktykujący i jawnie występujący przeciw religii,
- b) pozbawieni wyrokiem sądowym praw publicznych oraz karani sądownie za przestępstwa hańbiące i przeciwpaństwowe oraz pozostający pod śledztwem za takie przestępstwa,
- c) dający życiem swym powód do publicznego zgorszenia,
- d) ubezwłasnowolnieni,
- e) zawieszeni w czynnościach kapłańskich,
- f) wykluczeni ze stanu duchownego.

§ 47.

Zebranie parafialne może na wniosek rady parafialnej lub proboszcza pozbawić na przeciąg do jednego roku prawa brania udziału w swych posiedzeniach oraz czynnego i biernego prawa wyborczego osoby:

- a) zakłócające porządek i spokój świątyni lub na zebraniu parafialnym,
- b) uchylające się od uiszczenia składek, ustanowionych przez zebranie parafialne.

§ 48.

O terminie zwołania zebrania parafialnego proboszcz ogłasza ustnie w świątyni po ukończonym nabożeństwie przez dwie kolejne niedziele lub dni świąteczne, poprzedzające zebranie, oraz umieszcza na drzwiach świątyni odpowiednie zawiadomienie.

W zawiadomieniu tym powinny być wymienione: czas, miejsce zebrania oraz jego porządek dzienny.

§ 49.

Porządek dzienny zebrania parafialnego układa przewodniczący w porozumieniu z radą parafialną.

Sprawy, stanowiące przedmiot obrad zebrania parafialnego, są opracowywane przez radę parafialną i referowane przez przewodniczącego lub wyznaczonego referenta.

§ 50.

Oprócz wniosków rady parafialnej oraz spraw zleconych przez Biskupa Diecezjalnego zebranie parafialne rozważa tylko takie wnioski, które będą zgłoszone na piśmie co najmniej przez 1/5 parafian i co najmniej na tydzień przed terminem zebrania.

§ 51.

Zebranie parafialne jest prawomocne przy obecności proboszcza i co najmniej 1/5 parafian, uprawnionych do udziału. Jeżeli przedmiotem obrad zebrania jest wybór starosty kościelnego, członków rady parafialnej i przedstawiciela do okręgowego zgromadzenia wyborczego dla obioru członków zebrania diecezjalnego lub Soboru Generalnego, a także powzięcie uchwały o nałożeniu składek kościelnych, budowie lub kapitalnym remoncie świątyni, założeniu nowego cmentarza lub budowie nowego budynku plebańskiego, zebranie parafialne jest prawomocne przy obecności proboszcza oraz przynajmniej połowy parafian, uprawnionych do udziału.

§ 52.

W razie nieprzybycia na zebranie parafialne przepisanej liczby parafian proboszcz, nie

wcześniej jak po upływie tygodnia, nie później jednak jak po upływie 4 tygodni, zwołuje zebranie następane w terminie, oznaczonym w porozumieniu z radą parafialną i z zachowaniem przepisów § 48. Zebranie to jest ważne bez względu na ilość przybyłych osób, o czym zawiadamia się parafian w ogłoszeniu.

§ 53.

Na zebraniu parafialnym przewodniczy proboszcz. Czynności sekretarza zebrania pełni sekretarz rady parafialnej. O ile sprawa, umieszczona na porządku dziennym zebrania, dotyczy osoby proboszcza, zebraniu przewodniczy dziekan lub jego delegat.

W razie obecności dziekana może on zawsze objąć przewodnictwo.

§ 54.

Przewodniczący zebrania parafialnego: a) otwiera zebranie i kieruje obradami, b) streszcza przyjęte uchwały, c) uchyla spod obrad wszystkie kwestie, które nie należą do zakresu działania zebrania, d) czuwa nad godnym i przystoynym prowadzeniem obrad, e) przywołuje do porządku osoby, naruszające normalny przebieg obrad, a po trzech upomnieniach usuwa je z zebrania, f) udziela głosu mówcom i odbiera go, g) zamyka zebranie.

§ 55.

Do zakresu działania zebrania parafialnego należy:

- 1) uchwalanie składek kościelnych;
- 2) powzięcie uchwał w sprawie wydatkowania funduszy parafialnych na potrzeby kościelne;
- 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie preliminarzy budżetowych;
- 4) zakładanie i rozszerzanie cmentarza;
- 5) wybór spośród swego grona:
 - a) starosty kościelnego,
 - b) członków rady parafialnej i ich zastępców,
 - c) jednego przedstawiciela świeckiego do diecezjalnego okręgowego zgromadzenia wyborczego w celu uczestniczenia w wyborze świeckich członków zebrania diecezjalnego lub Soboru Generalnego;
- 6) zatwierdzanie sprawozdań rady parafialnej;
- 7) uchwalanie wniosków, przedstawionych przez radę parafialną.

§ 56.

Przy wyborach starosty kościelnego, członków rady parafialnej i przedstawicieli do diecezjalnych okręgowych zgromadzeń wyborczych dla obioru członków zebrania diecezjalnego

neŝo lub Soboru Generalnego, można głoŝować tylko na kandydatów, zgłoŝzonych na piŝmie na ręce przewodniczącego nie mniej jak przez dwudziestu członków zebrania parafialnego. Przed przystąpieniem do głoŝowania przewodniczący zapytuje zgłoŝzonych kandydatów o zgodę na poddanie się wyborowi. Kandydaci nieobecni zgodę swą mogą wyrazić na piŝmie. Za wybrane są uważane osoby, które otrzymały bezwzględną większość głoŝów uczestników zebrania. W razie nieotrzymania przez kandydatów tej większości, przewodniczący zarządza powtórne głoŝowanie, w którym za wybrane uważane są osoby, które otrzymały najwięcej głoŝów. W razie równości głoŝów rozstrzyga głoŝ przewodniczącego. W głoŝowaniu każdy uczestnik zebrania może brać udział tylko osobiŝcie i ma tylko jeden głoŝ.

§ 57.

Uchwały zebrania parafialnego zapadają większością głoŝów w głoŝowaniu jawnym.

§ 58.

Proboszczowi przysługuje prawo założenia sprzeciwu co do powziętej przez zebranie parafialne uchwały. W tym przypadku zebranie parafialne za pośrednictwem proboszcza przedstawia sprawę Biskupowi, który rozstrzyga sprawę ostatecznie.

§ 59.

Uchwały i postanowienia zebrania parafialnego wpisuje sekretarz do specjalnej księgi protokołów, ponumerowanej, zesnurowanej i zaopatrzonej podpisem i pieczęcią dziekana.

Protokoły zebrania parafialnego są podpisywane najpóźniej w ciągu 3 dni po odbytych zebraniach przez przewodniczącego i sekretarza zebrania oraz przynajmniej 5 osób spośród uczestników zebrania.

§ 60.

Uchwały zebrania parafialnego odczytuje proboszcz w kościele w następną po odbytych zebraniach niedzielę lub święto.

§ 61.

Odpis protokołu każdego zebrania parafialnego, uwierzytelniony przez przewodniczącego tegoż zebrania, przesyła się w ciągu dni siedmiu właściwemu dziekanowi, który przedstawia go w ciągu następnego dnia siedmiu Biskupowi Diecezjalnemu.

§ 62.

Uchwały zebrania parafialnego w sprawach, dotyczących nałożenia składek, przyjmo-

wania darowizn, zapisów na rzecz kościoła, wyboru starosty kościelnego, budowy, przebudowy i odnowienia świątyń i budynków parafialnych, zakładania, zamykania i rozszerzania cmentarzy, wymagają zatwierdzenia Biskupa Diecezjalnego.

Poza tym Biskup może uchylić każdą uchwałę zebrania parafialnego, jeśli uzna to za niezbędne dla dobra wiary i Kościoła.

§ 63.

Uchwały zebrania parafialnego, wymagające zatwierdzenia Biskupa Diecezjalnego lub innej władzy kościelnej lub państwowej, podlegają wykonaniu dopiero po zatwierdzeniu.

VII. Rada parafialna.

§ 64.

W skład rady parafialnej wchodzi:

A) z urzędu:

1) proboszcz oraz wikariusze, diakoni i psalmiŝci, o ile ich parafia posiada,

2) starostowie świątyń parafii,

B) z wyboru: spośród członków zebrania parafialnego:

1) w parafiach, posiadających proboszcza i psalmistę — 3 delegatów i 1 zastępcę,

2) w parafiach, posiadających proboszcza, wikariusza i psalmistę — 5 delegatów i 2 zastępców,

3) w parafiach, posiadających co najmniej proboszcza, wikariusza, diakona i psalmistę — 7 delegatów i 3 zastępców.

Członkami rady parafialnej mogą być wybrani parafianie, którzy:

a) są znani ze swej pobożności i nienaganego trybu życia, oraz corocznie przystępują do spowiedzi i Komunii św.,

b) są znani ze swego przywiązania do wiary prawosławnej i wierności dla Św. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,

c) posiadają prawo udziału w zebraniu parafialnym,

d) należą do parafii przynajmniej od trzech lat,

e) posiadają obywatelstwo polskie,

f) ukończyli trzydzieŝci pięt lat życia.

§ 65.

Delegatów do rady parafialnej i ich zastępców wybiera zebranie parafialne na przeciąg trzech lat.

§ 66.

Do zakresu działania rady parafialnej należą omawianie i rozstrzyganie wszystkich bieżących spraw parafii i współdziałanie z pro-

boszczem w zarządzie majątkiem kościelnym, a zwłaszcza:

1) przygotowywanie wniosków i materiałów dla obrad zebrań parafialnych, układanie porządku dziennego oraz wykonywanie uchwał zebrań;

2) prowadzenie wykazu płatników składek, uchwalonych przez zebranie parafialne, zbieranie tych składek i dysponowanie nimi;

3) sprawdzanie co miesiąc stanu kasy oraz ksiąg rachunkowych;

4) układanie preliminarzy budżetowych w celu przedłożenia ich zebraniu parafialnemu;

5) prowadzenie wykazów parafian, posiadających prawo udziału w zebraniach parafialnych;

6) udzielanie pomocy parafialnej ubogim parafianom;

7) przedstawianie zebraniu parafialnemu sprawozdań ze swej działalności;

8) współdziałanie z duchowieństwem parafialnym nad podniesieniem życia religijnego i moralnego w parafii oraz nad szerzeniem zgody i miłości chrześcijańskiej;

9) ułożenie i prowadzenie inwentarza majątku kościelnego;

10) zakładanie, prowadzenie i zarządzanie wskazanymi dla osiągnięcia celów religijnych i dobroczynnych parafii: sierocińców, przytułków, szpitali, przychodni lekarskich i czytelni;

11) piecza nad utrzymaniem w odpowiednim stanie świątyni, chóru, cmentarza itd. oraz zapewnienie ubogim parafianom należytych usług religijnych.

§ 67.

Rada parafialna ustanawia opłaty za miejsca na cmentarzach zgodnie z przepisami kościelnymi i państwowymi o cmentarzach jak również wyznacza dla ubogich miejsca bezpłatne.

Opłata za miejsca na cmentarzach pobierana jest na rzecz utrzymania cmentarza lub świątyni, do której należy cmentarz.

§ 68.

Przewodniczącym rady parafialnej jest z urzędu proboszcz.

Przewodniczący zwołuje posiedzenia rady, kieruje obradami, prowadzi w imieniu rady wszelką korespondencję, podpisuje ją wraz z sekretarzem lub skarbnikiem.

§ 69.

Rada parafialna wybiera w głosowaniu tajnym spośród swoich członków sekretarza; czynności skarbnika spełnia starosta świątyni parafialnej.

§ 70.

Starosta świątyni parafialnej jako skarbnik rady przyjmuje wszelkie wpływy pieniężne, pro-

wadzi pod kierownictwem proboszcza ponumerowane, zesnurowane i zaopatrzone podpisami przewodniczącego i sekretarza oraz pieczęcią kościelną księgi rachunkowo-kasowe oraz księgę inwentarza, wykonywa zgodnie z uchwałami rady wszelkie czynności kasowe, sporządza miesięczne i roczne sprawozdania o obrotach pieniężnych oraz dochodach i rozchodach.

§ 71.

Sekretarz rady załatwia korespondencję, sporządza pod kierownictwem przewodniczącego protokoły posiedzeń rady i wykonywa czynności kancelaryjne.

§ 72.

Członkowie rady parafialnej za swe czynności nie otrzymują żadnego wynagrodzenia.

§ 73.

Posiedzenia rady parafialnej są zwoływane przez przewodniczącego najmniej raz na miesiąc, poza tym w miarę potrzeby według uznania przewodniczącego lub na życzenie co najmniej jednej trzeciej członków rady.

Posiedzenia rady parafialnej są ważne przy obecności połowy jej członków, w tej liczbie przewodniczącego oraz sekretarza.

§ 74.

Uchwały rady parafialnej zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 75.

Działalność rady parafialnej podlega kontroli Biskupa Diecezjalnego.

Proboszcz może z ważnych względów wstrzymać wykonanie uchwały rady parafialnej, zawiadamiając o tym niezwłocznie Biskupa Diecezjalnego, który rozstrzyga sprawę ostatecznie.

Odpis tego zawiadomienia proboszcz przesyła dziekanowi.

§ 76.

Rada parafialna w miarę potrzeby korzysta z pieczęci parafialnej.

§ 77.

Z każdego posiedzenia rady parafialnej jest spisany protokół, podpisany przez przewodniczącego i sekretarza rady.

Protokoły posiedzeń rady są wpisywane do specjalnej księgi, której stronice są ponumerowane i liczba stron stwierdzona podpisem proboszcza i pieczęcią parafialną.

VIII. Majątek.**§ 78.**

Majątek świątyni parafialnej stanowi z re-guły:

1) budynek świątyni parafialnej i innych świątyni znajdujących się na terenie parafii ze wszystkimi ich przynależnościami;

2) ziemie wszelkiego rodzaju wraz z przy-należnymi budynkami przeznaczone do użytku duchowieństwa i służby kościelnej parafii;

3) cmentarze parafialne wraz z kaplicami i domami przedpogrzebowymi;

4) wszelkiego rodzaju ofiary, dary i zapisy na rzecz świątyni lub parafii w nieruchomościach i ruchomościach;

5) fundusze, pochodzące ze sprzedaży świec, z ofiar do puszek i na tacę, składek pa-rafialnych, dochodów ze sprzedaży miejsc na cmentarzu oraz z innych wpływów;

6) wszelkie ruchomości i nieruchomości, których użytkowanie jest przeznaczone na po-trzeby kultu, świątyni, duchowieństwa, służby kościelnej lub celów dobroczynnych.

§ 79.

Majątek świątyni parafialnej dzieli się na:

a) majątek, przeznaczony wyłącznie na po-trzeby świątyni, na cele kultu oraz na cele dobroczynne,

b) majątek, przeznaczony do użytku ducho-wieństwa i służby kościelnej parafii, ja-ko ich uposażenie.

Określenie, jaki majątek ma być przerna-zony do użytku duchowieństwa i służby kościelnej, jako ich uposażenie, należy do Biskupa Diecezjalnego, stosownie do instrukcji, wyda-nej w tej mierze przez Św. Sobór Biskupów; na uposażenie nie mogą być przeznaczone: docho-dy ze sprzedaży świec, zbiórki na tacę lub do skarbonek, opłaty za miejsca na cmentarzu, wszelkiego rodzaju ofiary, dary i zapisy na rzecz świątyni i kultu oraz na cele dobroczynne.

Ofiary i darowizny w nieruchomościach i ruchomościach, składane wyłącznie na rzecz duchowieństwa parafialnego i służby kościelnej, nie mogą być przeznaczone na inne cele.

§ 80.

Majątek nieruchomy, przeznaczony na po-trzeby świątyni, na cele kultu oraz na cele do-broczynne, może być wydzierżawiony na ter-min do lat trzech na skutek uchwały rady pa-rafialnej, zatwierdzonej przez Biskupa Diece-zjalnego.

§ 81.

Grunty rolne oraz zabudowania mieszkalne i gospodarcze, przeznaczone dla duchowieństwa i służby kościelnej parafii, jako ich uposażenie, są użytkowane przez członków duchowieństwa

i służby kościelnej oddzielnie przez każdą oso-bę. Podział tych gruntów i zabudowań pomiędzy poszczególne osoby dokonywany jest na zasa-dzie specjalnych przepisów, wydanych przez Św. Sobór Biskupów. Grunty te i zabudowania mo-gą być wydzierżawione przez poszczególnych użytkowników na termin, nie przekraczający jednego roku.

§ 82.

Fundusze kościelne w parafiach wiejskich ponad 150 zł, a w miejskich ponad 300 zł, po-winny być składane w państwowych instytu-cjach kredytowych na imię właściwej świątyni parafialnej.

§ 83.

Kontrola nad zarządem majątku świątyni parafialnej należy do właściwego dziekana.

Poza tym zarząd ten podlega wszechstron-nej kontroli Diecezjalnej Komisji Rewizyjnej oraz Głównej Komisji Kontrolującej.

§ 84.

Roczne sprawozdania rachunkowe, doty-czące majątku świątyni parafialnej rada pa-rafialna przesyła Biskupowi Diecezjalnemu za po-srednictwem dziekana.

§ 85.

Roczne preliminarze budżetowe dochodów i rozchodów kościelnych, sporządzane przez rady parafialne są przedstawiane przed złoże-niem ich zebraniom parafialnym, za pośrednic-twem właściwego dziekana, Biskupowi Diece-zjalnemu.

§ 86.

Szczegółowe przepisy o pobieraniu składek kościelnych wydaje Biskup Diecezjalny sto-sownie do uchwały Św. Soboru Biskupów.

Składki kościelne w parafii mogą być uchwalane na potrzeby związane z wykonywa-niem kultu i utrzymaniem duchowieństwa i służby kościelnej, jedynie wówczas, gdy inne dochody parafii okażą się niewystarczające.

IX. Przepisy końcowe.**§ 87.**

W parafiach mogą być zgodnie z przepisami kościelnymi i państwowymi zakładane na pod-stawie własnych statutów bractwa kościelne. Mogą one za zgodą proboszcza przyozdabiać świątynię bracką sprzętami i przyborami kościelnymi, umieszczać w tej świątyni swoją skar-bonkę bracką i nie częściej niż raz na kwartał, zbierać podczas nabożeństwa w świątyni ofiary na cele bractwa.

Załącznik do § 72.

Modlitwa za Rzeczpospolitą Polską, Prezydenta Jej i Wojsko.

Władco, Panie Boże nasz! Źródło życia i nieśmiertelności, Stwórco wszelkiego stworzenia widzialnego i niewidzialnego, najmądrzejszą i najłaskawszą Twoją opatrnością rządzący wszystkimi! Skruszonymi sercami w pokorze błagamy Cię: zachowaj pod opieką dobroci Twojej Ojczyznę naszą, Najjaśniejszą Rzeczpospolitą Polską; pokrzep mocą Twoją Dostojnego Prezydenta Jej (imię); daj mądrość i siłę rządzącym władzom naszym; miłujące Chrystusa wojsko nasze uwieńcz orężem przychylności Twej i mocy, zsyłając mu zwycięstwo w dniu walki, zapewniając mu przewagę nad wszystkimi wrogami i narodami, podnoszącymi wojnę. Ześlij Pa-

nie z wysokości dobrodziejstwa Twoje wszystkim ludziom Twoim: użyż nam ożywczych i sprzyjających wiatrów, ześlij deszcze przydatne urodzajności ziemi naszej! O Władco ludzi miłujący, Zbawicielu nasz, Nadziejo wszystkich krańców ziemi, wysłuchaj nas modlących się do Ciebie; zachowaj dziedzictwo Twoje, Ojczyznę naszą od wszelkiej klęski: od głodu, zguby, trzęsienia ziemi, potopu, ognia i miecza, najścia wrogów i walki wewnętrznej; daj nam w ciągu całego naszego życia trwałe i głębokie pokój, ciszę i pomyślność we wszystkim!

Pozwól nam Tobie, Przedwiecznemu Ojcu z Jednorodnym Twoim Synem i Najświętszym i Dobrym Żywotwórczym Twoim Duchem, w jednej Istocie sławionemu Bogu zawsze dzięki składać i łaski wysławiać i opiewać Ciebie. Chwała Ci Boże, Dobroczyńco nasz, na wieki wieków. Amę.